

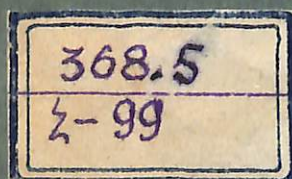
ԽՍՀՄ ՖԻՆԺՈՂԿՈՄՍՏ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ՎԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՐԱՀԱՆԳ

ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿՈՊԱՐԱՅԻՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

№ 263/48

20 ԱՊՐԻԼԻ 1940 Թ.

ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ ՊԵՏԱԳԻ

ՅԵՐԵՎԱՆ

1940

1 MAR 2010

ԽՍՀՄ ՖԻՆՃՈՂԿՈՄՍՏ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

368.5

2-99

ս/6

Հ Ր Ա Հ Ա Ն Գ

ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿՈՊԱՐԱՅԻՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

№ 263/48

20 ԱՊՐԻԼԻ 1940 Թ.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ

ՊԵՏԱՊԻ
1940

17 JUN 2013

44.281

1. ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿՈՊԱՐԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
ՅԵՆԹԱԿԱ ԿՈԼԵՈԶՆԵՐԻՆ ՊԱՏԿԱՆՈՂ ԳՈՒՅԻԻ ՀԱՇ-
ՎԱՌՈՒՄ

§ 1. Կոլխոզներում պարտադիր կոպարային ապահովագրության յենթակա գույքի հաշվառումը կատարում է ապահովագրական տեսուչը՝ կոլխոզի նախագահի կամ վարչության անդամի և հաշվետարի (հաշվապահի) հետ միասին:

Որոշ արտադրական-գյուղատնտեսական արտերի (պրոմ-կոլխոզների) գույքը, վորոնք մտնում են արտադրական կոպարային միության մեջ, պարտադիր կոպարային ապահովագրության և հաշվառման յենթակա չեն:

§ 2. Կոլխոզներում պարտադիր կոպարային ապահովագրության յենթակա գույքի վերաբերյալ տեղեկություններն ապահովագրական տեսչի կողմից մշտցվում է կոլխոզի ապահովագրական քարտի մեջ (ձև № 101):

§ 3. Կոլխոզի քարտի հատված 1 «Ապահովագրության կրակից և այլ տարերային աղետներից» ապահովագրական տեսուչը լրացնում է շրջֆինբաթիներում գտնվող (ստուգված հարկային տեսչի կողմից) կոլխոզի նախորդ տարվա հաշվետվության հիմա վրա, վորի համար ոգտագործվում է կոլխոզի տարեկան հաշվետվության 29-րդ հատվածի տվյալները (տվյալ տարվա առ 1-ն հունվարի «կոլխոզի հաշվեկշիռը»-բալանսը):

§ 4. Շենքերի արժեքը վորոշելու համար (նույն թվում ոժանդակ ձեռնարկները— կոլխոզ քարտի 1-ին տողը) գումարվում են կոլխոզի հաշվեկշիռ-բալանսի (կոլխոզի հաշվետվության 29-րդ հատվածի) հոդված 1-ի № 6 հաշվի հետևյալ յենթահաշիվները՝

ա) արտադրական նշանակութիւն ունեցող շենքեր և կառուցումներ:

բ) բնակելի շենքեր և շենքեր կուլտ-կենցաղային նշանակութիւն ունեցող:

Այդ ձևով ստացած գումարին ավելացվում է հոդված № 12-ի «ծախքեր չավարտված շինարարութեան» գումարը հանած նորատունկ տնկիւնների ծախքերը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— 1. Այն կոլխոզներում վորտեղ 1941 թ. պարտադիր կոպարային ապահովագրութեան ձև № 101 քարտի լրացման որը կատարված է հաստատված է շենքերի վերադնահատումը (ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհին կից Տնտեսական Խորհրդի 1939 թ. 26/4—№ 384 վորոշման համապատասխան), սակայն նոր պնահատումները չեն արտացոլել կոլխոզի առ 1-ն հունվարի 1940 թ. հաշվեկշիռում, շենքերի արժեքը վերցվում է «շենքերի ինվենտարիզացիայի և դնահատման ակտից» (սեյտնյակ 15): Այդ գումարին ավելացվում է, ապահովագրական քարտի առ կազմման որը, չավարտված շինարարութեան արժեքը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— 2. Ամբարառականները, մեխորատիվ կառուցումները, թումբերը, մայթերը, սալահատակները, ջրհորները, կավե ցանկապատերը ապահովագրութեան յենթակա չեն: Նրանց արժեքը կոլխոզի քարտի մեջ չի մտցվում:

§ 5. Արտադրանքի, հումքի և նյութերի (տող 2) պարտադիր կոպարային ապահովագրութեան ապվլւծարները հաշվարկելու համար, նրանց արժեքը վորոշվում է, կոլխոզի տվյալ լտարվա առ 1-ն հունվարի հաշվեկշիռով (բալանսով): Դրա համար գումարվում են տվյալ տարվա առ 1-ն հունվարի հոդված № 3-ի մնացորդները «մթերքներ և նյութեր» (հաշիվներ № 1, 2, 3, 4, 5 և 6) հոդված № 11-ի մնացորդների հետ «ծախքեր ոժանդակ ձեռնարկների չավարտված արտագրութեան»:

§ 6. Ինվենտարի, սարքավորման և փոխադրական միջոցների արժեքը վորոշելու համար (քարտի 3 տողը) գումարվում են կոլխոզի տվյալ տարվա առ 1-ն

հունվարի, հաշվեկշիռի (բալանսի) հոդված № 1-ի հաշիվների գումարները:

Հաշիվ № 3— գյուղատնտեսական մեքենաներ, գործիքներ և շարժիչներ,

Հաշիվ № 4—ինվենտար և սարքավորում

Հաշիվ № 5—փոխադրման միջոցներ

ա) ավտոմեքենաներ

բ) սայլեր

§ 7. (Ձկնորսական..... Հայկական ԽՍՀ չվերաբերում):

§ 8. Գումարները, վորոնք ցույց են տրվում «արժեքը» սյունյակում (ըստ կոլխոզի հաշվեկշիռ-բալանսի) կլորացվում են մինչև 10 ոտւրլի:

§ 9. Պարտադիր կոպարային ապահովագրութեան յենթակա անասունների քանակը և տարիքը վորոշվում են կոլխոզի քարտի կազմելու որվա գրութեամբ:

§ 10. Անասունների քանակի և տարիքի վերաբերյալ տվյալները վերցվում են կոլխոզի ինվենտարային գրքերից:

Ձիերի տարիքը վորոշելու համար ոգտագործվում են նաև ձիերի անձնագրերը (պասպորտները):

Այն դեպքերում, յերբ կհայտնաբերվի կոլխոզի ինվենտարային գրքերի անբավարար գրանցումը, ապահովագրական տեսուչը պարտավոր է ստուգել յեղած անասունների առկա քանակը:

§ 11. «Ֆերմաներում» սյունակը ձիերի մասին տեղեկութիւններ մտցնելու համար, պետք է հիմք ծառայեն չրջանային հողային բաժնի կողմից կոլխոզին տրված փաստաթղթերը, կամ չրջանային հողային բաժնի կողմից տրված տեղեկանքը կոլխոզի ձիաբուծական ֆերմայի առկայութեան վերաբերյալ:

§ 12. Խոշոր յեղջուրավոր անասունների, խոզերի, վորչխարների և այծերի վերաբերյալ «ֆերմաներում» սյունիկաները— (Բ. Գ. Ը. Թ.) տեղեկութիւններ մտցնելու համար հիմք է ծառայում այն կոլխոզների ցուցակը, վորոնք ունեն ապրանքային ֆերմաներ առ քարտերի կազմման որը: Ֆերմաներ ունեցող կոլխոզների ցուցակը (ըստ անասունների տեսակների) կազմվում է չրջանային հողբաժնի կողմից և հանձնրվում ապտեսչութեանը:

§ 13. Ապահովագրական տեսուչը կազմում է պարտադիր կոպարային ապահովագրության յենթակա ցեղային անասունների ցուցակը (ձև № 132) :

Ցեղային անասունների ցուցակները կազմվում են կոլխոզներում գտնվող տոհմային անասունների ցուցակների համաձայն՝ կազմված զոոտեխնիկական հանձնաժողովների կողմից, տոհմային բնասունների 1939 թ. հաշվառման ժամանակ (հաշվի առնելով կոլխոզ վարչության կամ զոոտեխնիկի հետագա գրանցումները) :

Տեղեկությունները ցեղային ձիերի վերաբերյալ փոխադրվում են ձև № 132 ցուցակը ԽՍՀՄ Հողժողկոմատի տոհմային անասունների № 1 և 1 ա ցուցակներին, խոշոր յեղջյուրավոր անասունների վերաբերյալ ձև № 2 և 2 ա, ցուցակներին, տոհմային խոզերի վերաբերյալ ձև № 3 և 3 ա ցուցակներին և տոհմային վոչխարների վերաբերյալ ձև № 4 ցուցակին :

§ 14. Այն կոլխոզներում, վորտեղ զոոտեխնիկական հանձնաժողովների կողմից տոհմային անասունների հաշվառում չի անցկացվել, ձև № 132 ցուցակում, անասունների վերաբերյալ տեղեկությունները լրացվում են չրջանային պետական տոհմային գրքից, լրացվում են նաև այն անասունների մասին, վորոնք չեն գրանցված այդ գրքերում, սակայն վորոնց համար կոլխոզներն ունեն տոհմային կվայականներ, տրված ԽՍՀՄ Հողժողկոմատի մարմինների կողմից (չրջողրածիններ, պետ. տոհմ. բուծարաններ և այլն) ձև № 132 ցուցակներում մտցվում են նաև տվյալներ ցեղային ուղտերի և ավանակների վերաբերյալ նշված փաստաթղթերի համաձայն :

§ 15. «Անասունների ապահովագրական գնահատումը» սյունյակը (ձև № 132) լրացվում է միայն ցեղային այն անասունների նկատմամբ, վորոնք ապահովագրվում են պարտադիր կոպարային ապահովագրությամբ, լրիվ արժեքով, այսինքն՝ ձիերը, ուղտերը և ավանակները 2 տարեկան և բարձր, խոշոր յեղջյուրավոր անասունները, խոզերը և վոչխարները՝ 1 տարեկան և բարձր :

Ցեղային վոչխարները և խոզերը վեց ամսականից

մինչև 1 տարեկան և ցեղային այծերը 6 ամսականից և բարձր, ցեղային անասունների ցուցակը մտցվում են ընդհանուր թվով (ըստ անասունների տեսակների), բայց չեն գնահատվում :

§ 16. Յուրաքանչյուր անասուն (ձի, ուղտ, ավանակ, խոշոր յեղջյուրավոր անասուն, խոզ) ձև № 132 ցուցակում տրվում առանձին : Ցեղային վոչխարները գրանցվում են և գնահատվում (տվյալ ցեղի մեկ գլխի միջին արժեքով) հետևյալ խմբավորումով՝

ա) ցեղային արտադրողներ,

բ) այլ վոչխարներ մեկ տարեկան և բարձր :

Վոչխարների քանակը ցուցակում տրվում 4-րդ սյունյակում :

§ 17. Ցեղային անասունների ապահովագրական գնահատումը վորոշվում է ապահովագրական տեսչի և կոլխոզի վարչության նախագահի կողմից, զոոտեխնիկի, անասնաբուժի և անասնաբուժակի մասնակցությամբ, պետական համապատասխան մարմինների գրքերի համեմատ (տոհմ. մթերման գրասենյակ, գագոնկոն, կոնեզավոդ և այլն) :

Ցեղային անասունների քանակի և արժեքի վերաբերյալ տեղեկությունները, ձև № 132 ցուցակից փոխադրվում են քարտի 3-րդ հատվածի ... «բ», «գ» և «Յ», «Զ» սյունյակները :

§ 18. Ցեղային անասունների ցուցակները կազմվում են 2 որինակից և ստորագրվում կոլխոզի նախագահի, հաշվետարի (հաշվապահի), ապահովագրական տեսչի և զոոտեխնիկի (անասնաբուժի, անասնաբուժակի կողմից) : Ցուցակի մեկ որինակը հանձնվում է կոլխոզի վարչությանը, իսկ մյուսը պահվում է ամպտեսչությունում կոլխոզի քարտի հետ մեկտեղ :

§ 19. Գյուղատնտեսական ցանքի տեղեկությունները պետք է վերցնել տվյալ տարվա համար, աշխատավորների դեպուտատների չրջանային գործադիր կոմիտեի կողմից հաստատված աշնան և գարնան ցանքի պլանը, և մտցնել կոլխոզի քարտի 4-րդ հատվածի սյունյակ «Ա»-յում («տարածություն») :

Նախկին տարիների բազմամյա խոտաբույսերի տարածությունների մասին, տեղեկություններ պետք

ե վերցնել աշխատավորների գեպուտատներին շրջանա-
յին գործադիր կոմիտեյի կողմից քննված հնձի պլանի
համաձայն:

Տվյալ տարում տուժած բազմամյա խոտաբույսե-
րի ցանքսի տարածությունները հանվում են հնձի պը-
լանից միայն այն պայմանով, յեթե նրանք մտել են
տվյալ տարվա ցանքսի պլանի մեջ:

Տեղեկությունները ջերմոցների և ջերմատների
տարածությունների վերաբերյալ վերցվում են շրջա-
նային խորհրդի գործադիր կոմիտեյի կողմից քննված
ցանքսի պլանից:

Կոլխոզի քարտում պետք է ցույց տալ ջերմոցների
շրջանակների տակ գտնվող ցանքսի տարածությունը
և վոչ թե ջերմոցային շրջանակների քանակը:

Տեղեկությունները պտղատու և հատապտուղ
տունների և խաղողի այգիների վերաբերյալ մտցվում
են քարտում կոլխոզի տարեկան հաշվետվության 8-րդ
հատվածի տվյալներով (սյունյակ 5):

§ 20. Քարտի 17-21 տողերում մտցվում են
տեղեկություններ ընդլայնած պատասխանատվու-
թյամբ ապահովագրվող կուլտուրաների տարածու-
թյան վերաբերյալ՝ այսինքն կարկտահարությունից,
տարաիից, փոթորկից, կրակից—արմատի վրա, թրջու-
մից, ցրտահարումից, փթումից, մրսումից, հեղեղու-
մից և յերաչտից:

§ 21. Ձմռանը ցանված գառնանացան կուլտուրա-
ների տարածությունները (արեածաղիկ, մանանեխ և
այլն) առանձին հաշվի չեն առնվում, այլ մտցվում են
քարտի այն տողում, վորը հատկացված է համապա-
տասխան գառնանացան կուլտուրաների հաշվառման
համար:

§ 22. Հատիկային կուլտուրաներին են վերաբե-
րում՝ ցորեն, գարի, տարեկան, յեզիպտացորեն, գը-
րեչիխա, կորեկ, հաճար, ջուգարա, սորգո և այլն,
ինչպես նաև մոզար, կունակ, գոմի, չիմիզա, յեթե
այդ կուլտուրաները ցանվում են հատիկի համար (սեր-
մի): Բակլային կուլտուրաներին են վերաբերում՝
վոսպ, բակլա, լոբի, սիսեռ, գարոխ, վիկա— հատի-
կի (սերմի) համար, լյուպին— հատիկի համար և
այլն:

Այգու տնկարաններին, բացի խնձորենուց, տան-
ձից, սալորից և այլն, վերաբերում են հունական ըն-
կույզի, անանդ (Փիստաչկայի) և հունգի ծառերը:

Բանջարանոցային կուլտուրաներին են վերաբե-
րում՝ կաղամբ, վարունգ, տոմատ (պամիդոր), սե-
ղանի ձախնդեղ և դադար, սոխ և այլն, անկախ նրա-
նից, թե վորտեղ են տնկված, ցանքսաշրջանառության
դաշտում, թե բանջարեղենի համար հատկացրած հա-
տուկ հողամասերում:

Բոստանային կուլտուրաներին պետք է դասվեն
նաև կերատու կուլտուրաները. որինակ՝ կերի դդում
և կերի ձմերուկ:

Արմապտուղներին են վերաբերում բոլոր կերի
արմատապտուղները (որինակ՝ կերի ձախնդեղ, դադար
տունեպո), շաքարի ձախնդեղ, ցիկորիլ: Ապահովա-
գրական պատասխանատվության նորմայով այդ խըմ-
բերին են վերաբերում պալարա պտուղները՝ սեղանի և
կերի կարտոֆիլ, տոպենամբուր (գետնախնձոր) և բա-
տատ:

§ 23. Յեթե միևնույն տարածության վրա ցան-
ված է յերկու կուլտուրա որինակ՝ յերեքնուկ և տա-
րեկան, քարտում մտցվում է միայն դրանցից մեկը,
վորը հանդիսանում է հիմնականը, այսինքն՝ տվյալ
դեպքում տարեկան:

§ 24. Այն գյուղատնտեսական կուլտուրաները,
վորոնց ապահովագրության նկատմամբ (պարտադիր
կոպարային ապահովագրության որենքի 12 և 19-րդ
հոդ.) սահմանված են ապահովագրական պատասխա-
նատվության հատուկ նորմաներ կան տարիֆային գը-
րույքներ, պետք է հաշվի առնվեն առանձին տողով:

Յեթե որինակ, աշնանացան ցորենի պատասխա-
նատվության նորման սահմանված է բարձր կամ ցածր
աշնանացան հատիկային կուլտուրաների նորմայից,
այն դեպքում ցորենի տարածությունը պետք է գրվի
առանձին ազատ տողում (որինակ 23-րդ):

§ 25. Հատիկային կուլտուրաները, վորոնք ցան-
վում են կանաչ վիճակում խոտի կամ կերի համար
հնձելու, ինչպես նաև մեղրաբեր խոտերը պետք է
հաշվի առնել վորպես ցանովի խոտաբույսեր:

ե վերցնել աշխատավորների դեպուտատների շրջանա-
յին գործադիր կոմիտեյի կողմից քննված հնձի պլանի
համաձայն:

Տվյալ տարում տուժած բազմամյա խոտաբույսե-
րի ցանքսի տարածությունները հանվում են հնձի պը-
լանից միայն այն պայմանով, յեթե նրանք մտել են
տվյալ տարվա ցանքսի պլանի մեջ:

Տեղեկությունները ջերմոցների և ջերմատների
տարածությունների վերաբերյալ վերցվում են շրջա-
նային խորհրդի գործադիր կոմիտեյի կողմից քննված
ցանքսի պլանից:

Կոլխոզի քարտում պետք է ցույց տալ ջերմոցների
շրջանակների տակ գտնվող ցանքսի տարածությունը
և վոչ թե ջերմոցային շրջանակների քանակը:

Տեղեկությունները պտղատու և հատապտուղ
տունիկերի և խաղողի այգիների վերաբերյալ մտցվում
են քարտում կոլխոզի տարեկան հաշվետվության 8-րդ
հատվածի տվյալներով (սյունյակ 5):

§ 20. Քարտի 17-21 տողերում մտցվում են
տեղեկություններ ընդլայնած պատասխանատվու-
թյամբ ապահովագրվող կուլտուրաների տարածու-
թյան վերաբերյալ՝ այսինքն կարկտահարությունից,
տաբախից, փոթորիկից, կրակից—արմատի վրա, թրջու-
մից, ցրտահարումից, փթումից, մրսումից, հեղեղու-
մից և յերաշտից:

§ 21. Ձմռանը ցանված գառնանացան կուլտուրա-
ների տարածությունները (արևածաղիկ, մանանեխ և
այլն) առանձին հաշվի չեն առնվում, այլ մտցվում են
քարտի այն տողում, վորը հատկացված է համապա-
տասխան գառնանացան կուլտուրաների հաշվառման
համար:

§ 22. Հատիկային կուլտուրաներին են վերաբե-
րում՝ ցորեն, գարի, տարեկան, յեղիպտացորեն, գը-
րեչիխա, կորեկ, հաճար, ջուգարա, սորգո և այլն,
ինչպես նաև մոգար, կունակ, գոմի, չիմիդա, յեթե
այդ կուլտուրաները ցանվում են հատիկի համար (սեր-
մի): Բակլային կուլտուրաներին են վերաբերում՝
վոսպ, բակլա, լոբի, սիսեռ, գարոխ, վիկա— հատի-
կի (սերմի) համար, լյուպին— հատիկի համար և
այլն:

Այդու տնկարաններին, բացի խնձորենուց, տան-
ձից, սալորից և այլն, վերաբերում են հունական ըն-
կույզի, անանեղ (Ֆիստաշկայի) և հունգի ծառերը:

Բանջարանոցային կուլտուրաներին են վերաբե-
րում՝ կաղամբ, վարունգ, տոմատ (պաֆիդոր), սե-
ղանի ճակնդեղ և գաղար, սոխ և այլն, անկախ նրա-
նից, թե վորտեղ են տնկված, ցանքաշրջանառության
դաշտում, թե բանջարեղենի համար հատկացրած հա-
տուկ հողամասերում:

Բոստանային կուլտուրաներին պետք է դասվեն
նաև կերատու կուլտուրաները. որինակ՝ կերի դդում
և կերի ձմերուկ:

Արմատապտուղներին են վերաբերում բոլոր կերի
արմատապտուղները (որինակ՝ կերի ճակնդեղ, դաղար
տուրնեպս), չաքարի ճակնդեղ, ցիկորիլ: Ապահովա-
գրական պատասխանատվության նորմայով այդ խմբ-
երին են վերաբերում պալարա պտուղները՝ սեղանի և
կերի կաբաոֆիլ, տոպենամբուր (գետնախնձոր) և բա-
տատ:

§ 23. Յեթե միևնույն տարածության վրա ցան-
ված է յերկու կուլտուրա որինակ՝ յերեքնուկ և տա-
րեկան, քարտում մտցվում է միայն դրանցից մեկը,
վորը հանդիսանում է հիմնականը, այսինքն՝ տվյալ
դեպքում տարեկան:

§ 24. Այն գյուղատնտեսական կուլտուրաները,
վորոնց ապահովագրության նկատմամբ (պարտադիր
կոպարային ապահովագրության որենքի 12 և 19-րդ
հոդ.) սահմանված են ապահովագրական պատասխա-
նատվության հատուկ նորմաներ կան տարիֆային գը-
րույքներ, պետք է հաշվի առնվեն առանձին տողով:

Յեթե որինակ, աշնանացան ցորենի պատասխա-
նատվության նորման սահմանված է բարձր կամ ցածր
աշնանացան հատիկային կուլտուրաների նորմայից,
այն դեպքում ցորենի տարածությունը պետք է գրվի
առանձին ազատ տողում (որինակ 23-րդ):

§ 25. Հատիկային կուլտուրաները, վորոնք ցան-
վում են կանաչ վիճակում խոտի կամ կերի համար
հնձելու, ինչպես նաև մեղրաբեր խոտերը պետք է
հաշվի առնել վորպես ցանովի խոտաբույսեր:

§ 26. Բոլոր ցանովի խոտաբույսերի սերմանոցները տարածությունները հաշվի չեն առնվում՝ կոլխոզի արտադրական պլանով, քննված աշխատավորների ղեպուտատների շրջանային խորհրդի գործադիր կոմիտեյի կողմից:

§ 27. Կանաչ պարարտացման համար ցանվող կուլտուրաները (որինակ լյուպինը) կամ տվյալ տարում անասունների արածեցման համար ոգտագործվող (արոտային ոգտագործում) ինչպես և բնական մարգագետինները, ղեկորատիվ և անտառային տնկարանները չեն ապահովագրվում և կոլխոզի քարտում չեն մըտցվում:

§ 28. Կոլխոզի քարտը կազմվում է մեկ որինակից, ստորագրվում է կոլխոզի վարչության նախագահի, հաշվետարի (հաշվապահի) և ապահովագրական տեսչի կողմից և պահվում է շրջանային ապահովագրական տեսչությունում:

§ 29. Կոլխոզ քարտի մեջ արգելվում է մտցնել վորևե ուղղում, կոլխոզի վարչության նախագահի և հաշվետարի ստորագրելուց հետո: Յեթե հետադաշում կհայտնաբերվի քարտի կազմման ժամանակ բաց թողած կամ թազցրած գույք, այն ղեպւքում պետք է կազմվի լրացուցիչ քարտ: Այլ ուղղումներ, կոլխոզի գույքի առկայության կամ արժեքի վերաբերյալ, քարտի կազմելուց հետո հաշվի չի առնվում:

§ 30. Անասնաբուծության պետական պլանի գերակատարման և զարգացման լավագույն ցուցանիշներ ունեցող կոլտնտեսություններին, ինչպես և այն կոլտնտեսություններին, վորոնք ունեն հակահրդեհային լավ պաշտպանություն և վորոնք հրադիմացկուն տանիքով չենքեր են կառուցում, նրանց տրվում է արտոնություններ, աշխատավորների ղեպուտատների շրջանային խորհրդի գործադիր կոմիտեյի վորոշման հիման վրա:

Նշված արտոնությունները հատկացնելու համար կոլխոզում անց է կացվում անասունների, հակահրդեհային պաշտպանության և հրադիմացկուն շինարարության դրուժյան գննում:

Ձննումը կատարվում է ապահովագրական տեսչի

կողմից, կոլխոզի վարչության նախագահի կամ անգամի, գյուղխորհրդի, շրջանային հողային բաժնի (անասնաբուծ), անասնաբուծակ, գյուղատնտես, դոտեխնիկ) և հրչեջ պաշտպանությունների կապուցիչների մասնակցությամբ:

Ձննման արդյունքներն արձանագրվում է հատուկ ակտով (ձև № 133), վորը կազմվում է 2 որինակից, այդ ակտի մեկ որինակը հանձնվում է կոլխոզին, իսկ մյուսը պահվում է շրջանային ապտեսչությունում:

ման վրա: Ապահովագրված անասունների և գույքի գննման ակտերը պետք է ներկայացվեն աշխատավորների ղեպուտատների շրջանային խորհրդի գործադիր կոմիտեյին, մինչ ապվճարների հաշվարկման աշխատանքները սկսելը:

§ 31. Անասնաբուծության լավ ցուցանիշների համար արտոնություն տրվում է լրիվ չափով, այսինքն 25%-ով միայն այն կոլտնտեսություններին, վորոնց անասուններն իրոք գտնվում են գերադանց վիճակում: Յեթե կոլխոզը կատարել է անասնաբուծության զարգացման պետական պլանը, բայց անասունների պահպանմամբ ունի միայն մասնակի նվաճումներ, այն ղեպւքում արտոնությունը կարող է տրվել փոքր չափով (20, 15, 10%):

Արտոնություն կարող է տրվել նաև ապահովագրված անասունների առանձին տեսակներին կամ ըստ առանձին ֆերմաների. որինակ՝ յեթե կան բարձր ցուցանիշներ խոշոր յեղջյուրավոր անասունների խնամքի և գլխաքանակի զարգացման նկատմամբ, իսկ ձիերի և այլ անասունների նկատմամբ կոլխոզը չունի բարձր ցուցանիշներ, այդ ղեպւքում արտոնություն 25%-ով կամ ավելի փոքր չափով նայած անասունների վիճակին, կարող է տրվել միայն ապահովագրված խոշոր յեղջյուրավոր անասուններին:

§ 32. Հակահրդեհային լավ պաշտպանություն ունեցող կոլտնտեսություններին, ինչպես նաև այն կոլտնտեսություններին, վորոնք կառուցում են չենքեր հրադիմացկուն տանիքով, նրանց կարող են տրվել արտոնություն լրիվ չափով (50%-ով) միայն այն ղեպւքում, յեթե կոլտնտեսության ունեցվածքը հրդե-

հի անվտանգություն տեսակետից գտնվում է գերազանց վիճակում:

Յեթե կոլխոզն ունի առանձին նվաճումներ, այն դեպքում արտոնությունը տրվում է ավելի փոքր չափով (40, 30, 20%):

II. ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿՈՊՍՐԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՅԵՆԹԱԿԱ, ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՄ ԳՏՆՎՈՂ ԳՈՒՅՔԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ:

§ 33. Քաղաքացիների տնտեսություններում գրանվող, պարտադիր կոպարային ապահովագրության յենթակա գույքի հաշվառման համար ցուցակները կազմվում են ըստ ապահովագրողների հետեյալ խմբերի.

ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՎԱՅՐԵՐՈՒՄ

ա) կոլխոզիկների տնտեսությունների (ձեվ № 102):

բ) բանվորների, ծառայողների և կոոպերացված տնայնագործների (ձեվ № 102):

գ) մենատնտես տնտեսությունների, չկոոպերացված տնայնագործների, արհեստավորների և այլ քաղաքացիների տնտեսությունների (ձեվ № 103):

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ՎԱՅՐԵՐՈՒՄ

ա) բանվորների, ծառայողների, կոլխոզիկների և կոոպերացված տնայնագործների տնտեսությունների (ձեվ № 102):

բ) չկոոպերացված տնայնագործների, արհեստավորների, մենատնտեսների և այլ քաղաքացիների տնտեսությունների (ձեվ № 103):

Ապահովագրվողների ցուցակները պետք է կազմել յուրաքանչյուր գյուղխորհրդի, քաղաքային ռայոնի քաղաքի բանվորական և ամառանոցային ավանի համար առանձին: Յուրաքանչյուր ցուցակ ստորագրվում է ապահովագրական տեսչի կողմից, իսկ գյուղական վայրերի ցուցակը, բացի այդ նաև հարկային գործակալի կողմից:

§ 34. Տնտեսությանը, ապահովագրվողների այս կամ այն խմբին դասելը կատարվում է չրջանային ֆինրաժիկների գյուղատնտեսական հարկի հաշվառման տվյալների համապատասխան: Բանվորների, ծառայողների և արտադրական կոոպերատիվ արտեղների անդամների տնտեսությունները, փորոնք ունեն գյուղատնտեսություն և հարկվում են գյուղատնտեսական հարկով, մենատնտես գյուղացիական տնտեսությունների հետ հավասար՝ մտցվում են ձեվ № 102 ցուցակը:

Գյուղատնտեսություն չունեցող քաղաքացիների ապահովագրվողների ցուցակների «հերթական № 4» այն խմբին դասելը կատարվում է այդ տնտեսությունների հարկային հաշվառման տվյալների (ձեվ № 4-ն) և գյուղխորհրդի տնտեսական գրքերի համաձայն:

Թուշակառու տնտեսությունների վերաբերյալ տեղեկությունները մտցվում են ձեվ № 102 ցուցակը:

§ 35. Պարտադիր կոպարային ապահովագրությամբ ապահովագրվողների ցուցակների «հերթական № 4» «ըստ տնտեսական գրքի №» «ապահովագրվողի ազգանուն, անուն և հայրանուն», անասունների քանակը, ինչպես նաև դաշտային ցանքերի տարածությունը, սյունյակները գյուղական վայրերում, լրացվում է հարկային գործակալների կողմից, հարկային հաշվառման հետ միաժամանակ:

Այդ աշխատանքը կատարվում է ապահովագրական տեսուչների ղեկավարությամբ և հսկողությամբ:

§ 36. Ապահովագրվողների վերաբերյալ տեղեկությունները (ազգանուն, անուն և հայրանուն) հարկային գործակալները վերցնում են գյուղխորհրդի տնտեսական գրքերից կամ հարկային հաշվառման ցուցակներից:

§ 37. Կոլխոզիկների, բանվորների, ծառայողների, մենատնտեսների և այլ քաղաքացիների տնտեսություններում անասունների քանակը վորոշվում է հարկային գործակալների միջոցով, ցուցակների կազմման որևէ փաստացի առկա քանակով, ապահովագրվողների կամ նրանց ընտանիքի չափահաս անդամների հարցաքննման միջոցով: Այդ հարցաքննման ընթացքում վորպես ստուգիչ նյութ ոգտագործվում են տնտեսական

հի անվտանգության տեսակետից գտնվում է գերադասեց վիճակում:

Յեթե կոլխոզն ունի առանձին նվաճումներ, այն դեպքում արտոնությունը արվում է ավելի փոքր չափով (40, 30, 20%):

II. ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿՈՊԱՐԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՅԵՆԹԱԿԱ, ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ԳՏՆՎՈՂ ԳՈՒՅՔԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ.

§ 33. Քաղաքացիների տնտեսություններում գրանցվող, պարտադիր կոպարային ապահովագրության յենթակա դույքի հաշվառման համար ցուցակները կազմվում են ըստ ապահովագրողների հետեյալ խումբերի.

ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՎԱՅՐԵՐՈՒՄ

ա) կոլխոզնիկների տնտեսությունների (ձևվ № 102):

բ) բանվորների, ծառայողների և կոոպերացված տնայնագործների (ձև № 102):

գ) մենատնտես տնտեսությունների, չկոոպերացված տնայնագործների, արհեստավորների և այլ քաղաքացիների տնտեսությունների (ձև № 103):

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ՎԱՅՐԵՐՈՒՄ

ա) բանվորների, ծառայողների, կոլխոզնիկների և կոոպերացված տնայնագործների տնտեսությունների (ձև № 102):

բ) չկոոպերացված տնայնագործների, արհեստավորների, մենատնտեսների և այլ քաղաքացիների տնտեսությունների (ձև № 103):

Ապահովագրվողների ցուցակները պետք է կազմել յուրաքանչյուր գյուղխորհրդի, քաղաքային ռայոնի քաղաքի բանվորական և ամառանոցային ավանի համար առանձին: Յուրաքանչյուր ցուցակ ստորագրվում է ապահովագրական տեսչի կողմից, իսկ գյուղական վայրերի ցուցակը, բացի այդ նաև հարկային գործակալի կողմից:

§ 34. Տնտեսությանը, ապահովագրվողների այս կամ այն խմբին դասելը կատարվում է շրջանային ֆինրաժիսների գյուղատնտեսական հարկի հաշվառման տվյալների համապատասխան: Բանվորների, ծառայողների և արտադրական կոոպերատիվ արտեղների անդամների տնտեսությունները, վորոնք ունեն գյուղատնտեսություն և հարկվում են գյուղատնտեսական հարկով, մենատնտես գյուղացիական տնտեսությունների հետ հավասար՝ մտցվում են ձև № 102 ցուցակը:

Գյուղատնտեսություն չունեցող քաղաքացիների ապահովագրվողների ցուցակների «հերթական № 4» այն խմբին դասելը կատարվում է այդ տնտեսությունների հարկային հաշվառման տվյալների (ձև № 4-ն) և գյուղխորհրդի տնտեսական գրքերի համաձայն:

Թոշակառու տնտեսությունների վերաբերյալ տեղեկությունները մտցվում են ձև № 102 ցուցակը:

§ 35. Պարտադիր կոպարային ապահովագրությամբ ապահովագրվողների ցուցակների «հերթական № 4» «ըստ տնտեսական դրքի №» «ապահովագրվողի ազգանուն, անուն և հայրանուն», անասունների քանակը, ինչպես նաև զաչտային ցանքերի տարածությունը, սյունյակները գյուղական վայրերում, լրացվում է հարկային գործակալների կողմից, հարկային հաշվառման հետ միաժամանակ:

Այդ աշխատանքը կատարվում է ապահովագրական տեսուչների ղեկավարությամբ և հսկողությամբ:

§ 36. Ապահովագրվողների վերաբերյալ տեղեկությունները (ազգանուն, անուն և հայրանուն) հարկային գործակալները վերցնում են գյուղխորհրդի տնտեսական գրքերից կամ հարկային հաշվառման ցուցակներից:

§ 37. Կոլխոզնիկների, բանվորների, ծառայողների, մենատնտեսների և այլ քաղաքացիների տնտեսություններում անասունների քանակը վորոշվում է հարկային գործակալների միջոցով, ցուցակների կազմման որվա փաստացի առկա քանակով, ապահովագրվողների կամ նրանց ընտանիքի չափահաս անդամների հարցաքննման միջոցով: Այդ հարցաքննման ընթացքում վորպես ստուգիչ նյութ ուղտագործվում են տնտեսական

զրբերի զբանցումները: Ձիերի տարիքը վորոշելու համար ոգտագործվում է ձիերի պասպորտները:

Արգելվում է ապահովագրվողների ցուցակները կազմել՝ մեխանիկորեն ոգտագործելով տնտեսութայան զրբերի զբանցումները— առանց նախապես այդպիսիներն ստուգելու և տնտեսատերերին հարցաքննելու:

§ 38. Գյուղատնտեսական կուլտուրաների ցանքսերը, այգիների, հատապտղանոցների և խաղողի այգիների բերքը, կոլխոզնիկների, բանվորների, ծառայողների և այլ քաղաքացիների տնտեսություններում (բացի մենատնտես տնտեսությունների դաշտային ցանքսերից) պարտադիր կոպարային ապահովագրութայան յենթակա չեն և ապահովագրվողների ցուցակները կազմելիս հաշվի չեն առնվում:

§ 39. Մենատնտեսների տնտեսություններում պարտադիր կոպարային ապահովագրութայան յենթակա չեն միայն գյուղատնտեսական կուլտուրաների դաշտային ցանքսերը:

Ապահովագրվողների ձև № 103 ցուցակում, մենատնտես տնտեսությունների, գյուղատնտեսական կուլտուրաների դաշտային ցանքսերի վերաբերյալ տեղեկությունները, հարկային գործակալների կողմից մշտցվում են, յուրաքանչյուր տնտեսութայան նկատմամբ տվյալ տարվա համար հաստատած զարնանացանի և աշնանացանի պլանի համաձայն:

Գյուղատնտեսական կուլտուրաների ցանքսերի տարածութայան վերաբերյալ տվյալները վերցվում են «մենատնտես տնտեսությունների հիմնական արտադրական ցուցանիշների տնտեսական զրբից»:

§ 40. Պարտադիր կոպարային ապահովագրութայան որչեղտների հաշվառման ժամանակ հարկային գործակալները կազմում են անբնակ շենքերի տերերի ցուցակները: Այդ ցուցակներում տերերի հասցեները ցույց են տրվում գյուղական խորհրդի կամ առանձին անձնավորությունների տվյալների համաձայն (բարեկամների, հարևանների և այլն): Յեթե հասցեն ճշտելը հնարավոր չի լինում— այդ մասին ցուցակում կատարվում է նշում «հասցեն անհայտ է»: Այդ ցուցակները ստորագրվում են գյուղխորհրդի նախագահի, հարկա-

յին գործակալի կողմից և կցվում են ապահովագրվողների ցուցակին:

Ապահովագրվողների ցուցակների մեջ մտցվում են տեղեկություններ այն անբնակ շենքերի տերերի մասին միայն, վորոնց հասցեն հայտնի չէ:

§ 41. Ապահովագրական տեսուչները, մինչև ապավնարների հաշվարկման աշխատանքները սկսելը պարտավոր են.

ա) Ստուգել հարկային գործակալների կազմած ապահովագրվողների ցուցակների ճշտությունը, հատուկ ուշադրություն դարձնելով տնտեսությունների ապահովագրվողների այս կամ այն կատեգորիային դասելու ճշտության վրա (կոլխոզնիկներ, բանվորներ, մենատնտեսներ և այլն):

բ) Կատարել ընտրովի ստուգում անասունների տարիքի և քանակի, ապահովագրվողների տնտեսությունների վոչ պակաս, քան 10%-ում: Այդ ստուգումը կատարվում է տնտեսությունների այցելությամբ:

գ) Այն գյուղական վայրերում, վորտեղ տվյալ տարում չի անցկացվել շենքերի վերադնահատում, գրանցել և կատարել գնահատում նոր կառուցված և բաց թողնված շենքերի, վորոնք պատկանում են քաղաքացիներին, ինչպես նաև հանել ապահովագրական թերթիկներից՝ դուրս յեկած շենքերը:

Նոր կառուցված շենքերի գնահատումը կատարել գնահատման գործող նորմաներով:

§ 42. Գյուղական վայրերում, շենքերի ապահովագրական պատասխանատվութայան գումարը, ապահովագրական տեսուչները, մտցնում են ապահովագրվողների ցուցակների մեջ, ապահովագրական թերթիկների տվյալներից:

Այն տնտեսությունների նկատմամբ, վորտեղ տվյալ տարում անց է կացված շենքերի վերադնահատում ու գնահատում և հաստատված է գյուղխորհրդի կողմից, ապահովագրական պատասխանատվութայան գումարը սահմանվում է նոր գնահատության համեմատ:

§ 43. Քաղաքային վայրերում (քաղաքներում, բանվորական և ամառանոցային ավաններում և քաղա-

քատիպ վայրերում) ապահովագրական ցուցակները կազմվում են ապահովագրական տեսուչների կողմից:

§ 44. Քաղաքային վայրերում, ապահովագրվողների ցուցակների կազմման պահին, ապահովագրվողների այն տնտեսությունների շենքերը, վորպիսիք վերադնահատված են կոմունալ տնտեսության ժողովրդական կոմիտեների մարմինների կողմից (ԽՍՀՄ ժողկոմխորհին կից Տնտեսական Խորհրդի 1939 թ. 28/4— վորոշման համեմատ) ապահովագրական պատասխանատվության դրամարը սահմանվում է ըստ նոր գնահատության. (շենքերի իրական արժեքով դուրս յեկած մաշվածության տոկոսը): Այդ դրամարները ցույց են տրվում ապահովագրվողների ցուցակում:

Քաղաքային վայրերում ապահովագրողների մնացած տնտեսություններում, ապավճարները հաշվարկվում են շենքերի այն գնահատությանը, վորպիսով հաշվարկվել են ապավճարները նախորդ տարում: Քաղաքային վայրերում նոր կառուցված շենքերի գնահատության վերաբերյալ տեղեկությունները վերցվում են կոմունալ բաժնի մարմիններից: Յեթե նրանց ինվենտարիզացիոն գնահատումը չի կատարվել, ապահովագրական գումարը վորոշելու համար ապահովագրական տեսուչը կատարում է նախնական գնահատում, կոմունալ տնտեսության բաժնի գնահատման նորմաներով:

§ 45. Քաղաքային վայրերում, քաղաքացիներին պատկանող պարտադիր կուպերային ապահովագրության յենթակա անասունների քանակը և տարիքը սահմանվում է ապահովագրական տեսուչների կողմից, ապահովագրվողների կամ նրանց ընտանիքների չափահաս անդամների հարցաքննման միջոցով:

Ապահովագրվողների հարցաքննման կարգը, ապահովագրական ավագ տեսուչը համաձայնեցնում է, աշխատավորների դեպուտատների քաղաքային (ավանային) խորհրդի գործադիր կոմիտեյի հետ:

Պարտադիր կուպերային ապահովագրության յենթակա անասունների հաշվառման համար, վորպես ութանգակ նյութ, քաղաքային վայրերում ոգտագործվում են ապահովագրվողների նախորդ տարվա ցուցակները,

քաղ (չրջ.) Փինբաթիներին, կոմունալ տնտեսության բաժինների և ժողովրդական տնտեսության հաշվառման տեսուչության տվյալները:

Անասունների քանակը և տարիքը սահմանվում է ապահովագրվողների ցուցակի կազմման որվա դրությամբ:

§ 46. Ապահովագրական տեսուչները կազմում են այն անձնավորությունների ցուցակները, վորոնց անհրաժեշտ է ազատել մասնակի կամ լրիվ չափով ապահովագրական վճարների վճարումից. (Պարտադիր կուպերային ապահովագրության Որենքի հոդվ. 33): Գյուղական վայրերում այդպիսի տնտեսությունների ցուցակները համաձայնեցվում է գյուղխորհրդի հետ:

Ցուցակները կազմելիս պետք է ոգտագործել չրջ (քաղ.) Փինբաթիներին տվյալները, առանձին քաղաքացիների տնտեսությունները գյուղատնտեսական և քաղաքային հարկերից մասնակի կամ լրիվ չափով ազատելու մասին, ինչպես նաև այն տնտեսությունների վերաբերյալ, վորոնք չեն յենթարկվել հարկերի վճարման: Ցուցակներում յուրաքանչյուր տնտեսության վերաբերյալ տրվում է մանրամասն հիմնավորում արտոնություն հատկացնելու անհրաժեշտության համար: Ցուցակները (ձև № 134) չրջ (քաղ.) Փինբաթին վարչի հետ համաձայնեցնելուց հետո ապահովագրական ավագ տեսուչը մտցնում է աշխատավորների դեպուտատներին չրջանային (քաղաքային) խորհրդի գործադիր կոմիտեի հաստատության:

III. ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿՈՊԱՐԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ ԿՈՒՆԽՈՋՆԵՐԻ ԳՈՒԹՔԻ ՎՃԱՐՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՐԿՈՒՄԸ ՅԵՎ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՏԿԱՑՈՒՄԸ

§ 47. Կոլխոզների դույքի պարտադիր կուպերային ապահովագրության վճարների հաշվարկումը կատարում է ապահովագրական տեսուչը՝ կոլխոզի ապահովագրական քարտերում հաշվի առնված դույքի համաձայն:

§ 48. Ապահովագրական վճարները հաշվարկվում են դույքի յուրաքանչյուր տեսակի ապահովագրական

պատասխանատվութեան գումարից, տվյալ վայրի համար սահմանված տարիֆային դրույքներով:

§ 49. ա) Շենքերի, բ) արտադրանքի, հումքի և նյութերի, գ) ինվենտարի, սարքավորման և փոխադրական միջոցների (քարտի առաջին հատված) ապահովագրութեան գծով ապահովագրական վճարները հաշվարկվում են հետևյալ կերպ՝ ապահովագրական պատասխանատվութեան գումարը (արժեքն ըստ կոլխոզի բալանսի) պետք է բազմապատկել ապահովագրական պատասխանատվութեան գումարի յուրաքանչյուր հարյուր ուրբու ապահովագրական վճարի տարիֆային դրույքով և արտադրյալը բաժանել 100-ի վրա: Գույքի յուրաքանչյուր տեսակի նկատմամբ այս կարգով հաշվարկված ապահովագրական վճարների գումարը պետք է գրանցել ապահովագրական քարտի 1-ին հատվածի «ապահովագրական վճարների գումար» սյունակի մեջ: Սրա հետ միասին ապահովագրական տեսուչները պետք է նկատի ունենան, վոր գյուղական վայրերի կոլտնտեսություններում ինվենտարի, սարքավորման և փոխադրական միջոցների ապահովագրութեան համար սահմանված է ապահովագրական վճարների հատուկ (ցածրացրած) դրույքներ:

Որինակներ՝ 1. Կոլտնտեսութեան շենքերի ապահովագրական պատասխանատվութեան գումարը կազմում է 25640 ու. տվյալ վայրում ապահովագրական գումարի յուրաքանչյուր 100 ուրբու տարիֆային դրույքն է 50 կոպ. ուրեմն ապահովագրական վճարը կկազմի՝

$$\frac{25640 \times 50}{100} = 128 \text{ ուրբ. } 20 \text{ կոպ.}$$

2. Կոլտնտեսութեան ինվենտարի, սարքավորման և փոխադրական միջոցների ապահովագրական պատասխանատվութեան գումարը կազմում է 8400 ուրբլի, ապահովագրական գումարի յուրաքանչյուր 100 ուրբու տարիֆային դրույքն է 30 կոպ. ուրեմն ապահովագրական վճարը կկազմի՝

$$\frac{8400 \times 30}{100} = 25 \text{ ու. } 20 \text{ կոպ.}$$

§ 50. Ցեղային ձիերի, ուղտերի և ավանակների (2 տարեկանից բարձր) խոշոր յեղջուրավոր անասունների, խոզերի և վոչխարների (1 տարեկանից բարձր) ապահովագրական վճարները հաշվարկվում են այս կերպ՝ ապահովագրական պատասխանատվութեան գումարը (3-րդ հատվածի «Գ» և «Զ» սյունյակները) պետք է բազմապատկել ապահովագրական այդ գումարի (սյունյակ «Խ») 100 ուրբ. վճարի դրույքի վրա և ստացած արտադրյալը բաժանել 100-ի վրա:

Այս ձևով հաշվարկված ապահովագրական վճարի գումարը պետք է գրանցել «Դ» և «Ե» սյունյակներում:

18 տարեկանից բարձր (ձիաբուծական ֆերմաներում և ֆերմաներից դուրս գտնվող ցեղական ձիերը (ինչպես նաև 2 տարեկանից մինչև 18 տարեկան) ապահովագրվում են ապահովագրական զնահատութեան լրիվ արժեքով:

Ապահովագրական 100 ուրբ. վճարի դրույքը «Խ» սյունյակում ցույց է տրվում տվյալ վայրի (շրջանի) համար սահմանված տարիֆային դրույքը, առանց կոլտնտեսութեան անասունների պարտադիր կոպարային ապահովագրութեան վճարների արտոնություններն ու զեղջերը հաշվելու:

Կոլտնտեսութեան անասունների ապահովագրութեամբ կոլտնտեսութեանը տրված արտոնությունների և զեղջերի գումարը հաշվարկվում է առանձին (43—47 տողերով):

§ 51. Բոլոր «այլ» տեսակի (վոչ տոհմային) անասունների, ինչպես նաև տոհմային խոզերի և վոչխարների 6 ամսականից մինչև 1 տարեկան և տոհմային այծերի 6 ամսականից բարձր տարիք ունեցողների ապահովագրութեան վճարները հաշվարկվում են այսպես՝ անասունների համապատասխան տեսակի քանակը բազմապատկում են մեկ գլխի համար սահմանված ապահովագրական վճարի վրա:

Անասունի մեկ գլխի ապահովագրական վճարը հաշվարկվում է այսպես՝ անասունի տվյալ տեսակի համար սահմանված ապահովագրական նորման պետք է բազմապատկել համապատասխան տարիֆային դրույքի վրա և ստացած արտադրյալը բաժանել 100-ի վրա:

Որինակներ՝ 1. Կոլխոզի 2 տարեկանից բարձր վոչ տո՛ւ՛ մային ձիերի ապահովագրական նորման սահմանված է 300 ռուբլի, տարիֆային դրույքն է 6,00 ռուբլի. ուրեմն մեկ գլուխ ձիու ապահովագրական վճարը կկազմի՝

$$\frac{300 \times 6,00}{100} = 18 \text{ ռուբ. } 00 \text{ կոպ.}$$

Յեթե ընդունենք, վոր կոլխոզն ունի 24 ձի, ապավճարների գումարը կկազմի $24 \times 18 = 432$ ռուբլի:

2. Ոռգերի ապահովման գումարի չափը սահմանված է մեկ գլխին 80 ռուբ. (սահմային 6 ամսականից մինչև 1 տարեկան և վոչ տո՛ւ՛ մային 6 ամսական և բարձր) տարիֆային դրույքն է որինակ՝ ապահովագրական պատասխանատվության գումարի 100 ռուբլուց 4 ռուբ. — Կ. մեկ գլխի վճարը կկազմի՝

$$\frac{80 \times 4,00}{100} = 3 \text{ ռուբ. } 20 \text{ կոպ.}$$

§ 52. 16 տողով և «Լ» սյունյակով պետք է հաշվել հաշվարկված ապահովագրական վճարների գումարներն առանձին ըստ անասունների տեսակների:

§ 53. Չորրորդ հատվածի «Բ» սյունյակում «Գյուղատնտեսական կուլտուրաների ապահովագրություն» ցույց է տրվում մեկ հեկտարի ասվճարները ռուբլիներով:

Մեկ հեկտարի ապահովագրական վճարների գումարը հաշվարկվում է այս կերպ՝ պետք է մեկ հեկտարի ապահովագրական նորման բազմապատկել ապահովագրական 100 ռ. տարիֆային դրույքի վրա և ըստացած արտադրյալը բաժանել 100-ի վրա:

Գյուղատնտեսական կուլտուրաների ապահովագրության վճարների (սյունյակ «Գ») գումարը հաշվարկվում է այսպես՝ հաշվի առնված յուրաքանչյուր տեսակի (խմբի) գյուղատնտեսական կուլտուրաների տարածությունը բազմապատկվում է մեկ հեկտարի ասվճարի վրա՝

Որինակ՝ տվյալ վայրում հատիկային կուլտուրաների մեկ հեկտարի ապահովագրության նորման սահ-

մանված է 60 ռուբլի, նույն վայրում հատիկային կուլտուրաներն ապահովագրվում են՝ կարկտահարությունից, տարափից, փոթորկից, կրակից արմատի վրա, ինչպես նաև թրջումից, ցրտահարությունից, փթումից, մրսումից և հեղեղումից: Ապահովագրական 100 ռուբլու տարիֆային դրույքն է պատասխանատվության յերկու տեսակով 4 ռուբլի 75 կոպ. մեկ հեկտարի ապահովագրական կճարը կկազմի՝

$$\frac{60 \times 4,75}{100} = 2 \text{ ռուբ. } 85 \text{ կոպ.}$$

Յեթե կոլխոզն ունի 210 հեկտար աշնանացան, ապավճարների գումարը կկազմի՝

$$210 \times 2,85 = 598 \text{ ռուբ. } 50 \text{ կոպեկ}$$

§ 54. Աշնանացան գյուղատնտեսական կուլտուրաների և բազմամյա խոտաբույսերի (նույն թվում այդ խոտաբույսերի սերմանոցների), թրջումից, ցրտահարումից, փթումից, մրսումից և հեղեղումից, ապահովագրությամբ սահմանված են բարձրագրած տարիֆային դրույքներ, համեմատած գարնանացան գյուղատնտեսական կուլտուրաների և միամյա ցանովի խոտերի նույն տարերային աղետներից ապահովագրելու դեպքում:

Այդ պատճառով, որինակ միատեսակ ապահովագրական պատասխանատվության նորմայով մեկ հեկտար աշնանացան ցորենի ասվճարը պետք է լինի բարձր, մեկ հեկտար գարնան ցորենից, վարսակից, կորեկից և այլն:

Որինակ՝ տվյալ վայրում մեկ հեկտար բազմամյա խոտաբույսի սերմանոցի ապահովագրական պատասխանատվության նորման սահմանված է 250 ռուբլի. ապահովագրական 100 ռ. տարիֆային դրույքն է 4 ռ. 75 կոպ. (նույն թվում 1 ռ. 25 կոպ. կարկտահարությունից, տարափից, փոթորկից և կրակից ապահովագրելու և 3 ռ. 50 կոպ. թրջումից, ցրտահարումից, փթումից, մրսելու և հեղեղումից ապահովագրելու): Մեկ հեկտարի ասվճարը կկազմի՝

$$\frac{250 \times 4,75}{100} = 11 \text{ ռուբ. } 88$$

Միամյա ցանովի խոտաբույսերի սերմանոցների, նույն ապահովագրական նորմայով ապահովագրելու դեպքում, ընդունելով տարիֆային դրույքը 2 ռ. 95կ. մեկ հեկտարի ապվճարը կկազմի՝

$$\frac{250 \times 2,95}{100} = 7 \text{ ռուբ. } 38 \text{ կոպ.}$$

§ 55. Քարտի 4-րդ հատվածի 41 տողի «Գ» սյուն-յակում գրվում է գյուղատնտեսական կուլտուրաների հաշվարկած ապահովագրական վճարների ընդհանուր գումարը:

§ 56. 42-րդ տողում ցույց է տրվում պարտադիր կուպրային ապահովագրության յենթակա գույքի՝ կըրակից և այլ տարերային աղետներից, ձկնորսական նավերի, անասունների և գյուղատնտեսական կուլտուրաների հաշվարկած ապվճարները (առանց հաշվի առնելու հատկացվելիք վորեւ արտոնություններ և զեղջեր):

§ 57. Զեղջը 20%-ի չափով տարածվում է Ֆերմաներում և Ֆերմաներից դուրս գտնվող ապահովագրված բոլոր տեսակի ցեղական անասունների ապվճարների վրա (խոշոր յեղջուրավոր անասուններ, ձիեր, վոջխարներ, այծեր, խոզեր և այլն):

Այդ զեղջը կազմում է, քարտի 3-րդ հատվածի 16-րդ տողի «Դ» և «Ե» սյունյակներում ցույց տրված ապվճարների 20%-ը:

Որինակ՝ Ֆերմաներում գտնվող բոլոր տեսակի տոհմային անասունների համար «Դ» սյունյակում հաշվարկված է ապվճար 800 ռ., իսկ Ֆերմաներից դուրս տոհմային անասունների համար «Ե» սյունյակով հաշվարկված է 160 ռ. ընդամենը ապվճար հաշվարկ է 960 ռուբլի:

Այդ գումարի 20% արտոնության չափը կկազմի՝

$$\frac{960 \times 20}{100} = 192 \text{ ռուբ.}$$

Այդ գումարը ցույց է տրվում 43 տողում:

§ 58. Զեղջը 20%-ի չափով տարածվում է Ֆերմաներում գտնվող ցեղային և վոջ տոհմային (վոջ ցեղային) անասունների ապվճարների վրա:

Այդ արտոնության գումարը հաշվարկելու համար գումարվում են 16-րդ տողի «Դ» և «Ե» սյունյակների գումարները և ստացած ընդհանուր գումարից վերցվում է 20%:

Որինակ՝ կոլխոզի Ֆերմաներում գտնվող տոհմային անասունների ապահովագրությամբ հաշվարկված է 840 ռուբլի և «այլ» անասունների ապահովագրությամբ (վորոնք նույնպես գտնվում են Ֆերմաներում) 280 ռուբլի, ընդամենը 1120 ռուբլի: Այս գումարի արտոնության 20%-ի չափը կըկազմի՝

$$\frac{1120 \times 20}{100} = 224 \text{ ռուբլի:}$$

Այս արտոնությունների գումարը ցույց է տրվում 44 տողում:

§ 59. Տոհմային անասունների, ինչպես և Ֆերմաներում գտնվող անասունների ապահովագրական արտոնությունները տրվում են ապահովագրական տեսուչների կողմից, կոլխոզի ապահովագրական քարտի 2-րդ հատվածի տվյալների հիման վրա, ապահովագրական վճարները հաշվարկելու հետ միաժամանակ:

§ 60. Անասնաբուծության զարգացման պետական պլանը զերակատարող և անասունների պահպանման լավագույն ցուցանիշներ ունեցող կոլխոզների նկատմամբ արտոնությունների գումարը, ապահովագրական տեսուչը հաշվարկում է աշխատավորների զեպուտատների շրջանային խորհրդների գործադիր կոմիտեների վորոշման հիմա վրա և այդ վորոշումներով սահմանված չափերով:

Յեթե գործադիր կոմիտեյի վորոշմամբ այդ արտոնությունը հատկացվում է տվյալ կոլխոզի բոլոր անասունների նկատմամբ, այս դեպքում արտոնության գումարը պետք է հաշվել անասունների ապահովագրության վճարների հաշվարկված ընդհանուր գումարից («Լ» սյունյակի գումարների ընդհանուր գումարից) և ցույց է տրվում քարտի 45 տողում:

Իսկ յեթե արտոնությունը տրվում է անասունների միայն առանձին տեսակների նկատմամբ (որինակ

միայն խոշոր յեղջյուրավոր անասունների կամ միայն վոչխարների) այս դեպքում սահմանված չափով (տոկոսով) արտոնության գումարը պետք է հաշվարկել անասունների համապատասխան տեսակների ապահովագրությամբ հաշվարկված վճարների գումարներից, վորոնք ցույց են տրված քարտի 3-րդ հատվածում:

Այսպիսի դեպքերում 45-47 տողերում ցույց է տրվում անասունների տեսակը, արտոնության չափը տոկոսներով և արտոնության գումարը (որինակ՝ խոշոր յեղջյուրավոր անասուններ — 20%):

§ 61. Անասնաբուծության զարգացման պետական պլանը գերակատարող և անասունների պահպանման լավագույն ցուցանիշներ ունեցող կոլխոզներին արտոնություն են տրվում անկախ այն արտոնություններից, վորոնք սահմանված են տոհմային անասունների, ինչպես նաև ֆերմաներում գտնվող անասունների ապահովագրությամբ:

Բոլոր տեսակի արտոնությունները պետք է հաշվարկել անասունների ապահովագրության վճարների սկզբնական հաշվարկված գումարներից:

Որինակ՝ Տոհմային խոշոր յեղջյուրավոր անասունների ապահովագրությամբ, վորոնք գտնվում են ապրանքային ֆերմաներում, տարիֆային դրույքներով հաշվարկված է ապվճար 800 ռուբ. չրջանային խորհրդի գործադիր կոմիտեյի վորոշմամբ, այդ անասունների ապահովագրության նկատմամբ հատկացված է արտոնություն 20%-ի չափով (անասնաբուծության բարձր ցուցանիշների համար):

Այս յերեք արտոնություններն ել (յուրաքանչյուր 20%-ով) յերեք դեպքումն ել հաշվարկվում են 800 ռուբլի գումարից, այսինքն յուրաքանչյուր արտոնության գումարը կկազմի 160 ռուբ., ընդամենը 480 ռուբլի:

§ 62. Հակահրդեհային պաշտպանության լավագույն ցուցանիշներ ունեցող, ինչպես և հրադիմացկուն տանիքով շենքեր կառուցող (կղմինդրից, թիթեղից, շիֆերից և այլն) կոլխոզներին տրվող արտոնություն-

ները հաշվարկվում են ապահովագրական տեսուչների կողմից, չրջանային խորհուրդների գործադիր կոմիտեների վորոշումներով նախատեսված չափով կրակից և այլ տարերային աղետներից գույքի ապահովագրությամբ հաշվարկված վճարների գումարներից, այսինքն քարտի 4-րդ տողում ցույց տրված գումարներից:

§ 63. Վերաբնակիչներից կազմակերպված նոր կոլխոզները, ինչպես և այն կոլխոզները, վորոնք իրենց կազմի մեջ ընդունել են վերաբնակիչներ (ըստ վերաբնակեցված տնտեսությունների քանակի) այդ նոր բնակավայրերում ազատվում են ապահովագրական վճարումներից՝

ա) խաբարովսկի և Պրիմորյայի յերկրամասերում և ծայրագույն Հյուսիսի չրջաններում վերաբնակեցու-մից ոկսած 10 տարի ժամկետով:

բ) Չիտայի մարզում և Բուրյատ-Մոնղոլիայի ԱԽՍՀ՝ 6 տարի ժամկետով:

գ) Իրկուտսկի մարզում 3 տարի ժամկետով:

դ) ԽՍՀՄ մնացած չրջաններում 2 տարի ժամկետով:

Ապահովագրական վճարումներից ազատումը կատարվում է ԿԳԿ և ԺԿՍ-ի 1937 թ. 17/11 — №115/2043 վորոշման հիման վրա. — «Գյուղատնտեսական վերաբնակեցման արտոնությունների մասին»: Վերաբնակեցված տնտեսությունների քանակը սահմանվում է առապահովագրական քարտի կազմման որվա սվյաչներով:

§ 64. Իրենց կազմի մեջ վերաբնակեցվողներ ընդունող կոլխոզների գույքի ապահովագրությամբ արտոնությունների գումարը հաշվարկվում է հետևյալ կերպ՝

Կոլխոզի ապահովագրական վճարների ընհանուր գումարը (առանց արտոնությունները հանելու — տող 42) բաժանվում է կոլխոզի տնտեսությունների ընդհանուր թվի վրա (վերաբնակվողների հետ միասին) և ստացած արտադրյալը բազմապատկվում է վերաբնակվողների տնտեսությունների քանակի վրա: Այդ ստացած գումարը կկազմի արտոնությունը և վորը յենթակա կլինի մտցնելու կոլխոզի քարտի 49 տողում: Որինակ՝ կոլխոզի գույքի ապահովագրությամբ հաշ-

վարկված վճարների գումարն է 1800 ռուբլի, կոլ-
խոզի կազմի մեջ մտնում են 120 տնտեսություն,
նույն թվում 14 վերարձակված:

Արտոնության գումարը կկազմի:

$$\frac{1800 \times 14}{120} = 210 \text{ ռուբ.}$$

§ 65. (Հայկական ԽՍՀ-ին չի վերաբերվում):

§ 66. Բոլոր արտոնությունները հաշվարկվում են
ապահովագրական վճարների նոր հաշվարկված գու-
մարներին: ապառքը և տույժը հաշվի չեն առնվում:

Կոլխոզին հատկացված արտոնությունների ընդ-
հանուր գումարը հաշվվում է և գրանցվում 50-րդ
տողում:

§ 67. Վճարման յենթակա ապահովագրական վը-
ճարները հաշվարկելու համար պետք է ապահովագրա-
կան վճարների հաշվարկված ընհանուր գումարից հա-
նել արտոնությունների ընդհանուր գումարը և գրան-
ցել կոլխոզի քարտի 6-րդ հատվածի («յենթական յե
վճարման») «ընդամենը» սյունյակում:

Այդ գումարը բաշխվում է ըստ սահմանված վը-
ճարման ժամկետների:

Ապահովագրական տեսչության հաշվապահը կոլ-
խոզի նախորդ տարվա անձնական հաշիվների ստուգ-
ված տվյալներով հաշվարկում է նախորդ տարիներից
մնացած ապառքների գումարը:

Ապառքի վրա հաշվարկված տույժը չի մտցվում
ապառքի մեջ և ցույց է տրվում առանձին:

Ապահովագրական վճարումները հաշվարկելիս,
անցած տարիների ապառքի վրա տույժը, ապահովա-
գրական տեսչության հաշվապահի կողմից հաշվարկ-
վում է, մուծման համար սահմանված ժամկետից առ
վճարման նոր վկայագրի (ծանուցագրի) դուրս գրման
օրն անցած ժամանակաշրջանի համար:

§ 68. Ապահովագրական վճարների հաշվարկու-
մից հետո կոլխոզի ապահովագրական քարտը ստորա-
գրվում է ապահովագրական տեսչի կողմից, իսկ
ստուգումը կատարում է ապահովագրական ավագ տե-
սուչը:

Ապահովագրական վկայագրի (ծանուցագրի)
դուրս գրումը կատարվում է ապահովագրական ավագ
տեսչի կողմից կոլխոզի քարտի ստուգված տվյալների
հիման վրա:

§ 69. Ապահովագրական վկայագիրը (ծանուցա-
գիրը) կոլխոզին ուղարկվում է փոստով, կամ հանձ-
նվում է անձամբ ապահովագրական տեսչի կամ հար
կային գործակալի միջոցով:

Ապահովագրական վկայագիրը (ծանուցագիրը)
հանձնելիս, կոլխոզի ապահովագրական քարտի վրա
ստորագրում է ծանուցագիրն ստացողը (կոլխոզի վար-
չության նախագահը, անդամը, կամ հաշվետարը):
Դրա հետ միաժամանակ ապահովագրական տեսուչը
կամ հարկային գործակալը, իրենց ստորագրությամբ,
ապահովագրական վկայագրի (ծանուցագրի) վրա նը-
շում են նրա հանձնման թվագրությունը (ամիս, ամ-
սաթիվ և տարեթիվ):

§ 70. Ապահովագրական վկայագիրը (ծանուցագի-
րը) հանձնելուց հետո օբյեկտների հաշվառման, ապ-
վճարների հաշվարկման գործում սխալներ հայտնա-
բերելու դեպքում կամ ապահովագրական վճարումնե-
րի գումարը փոխվելու հետ կապված ուրիշ ուղղում-
ներ մտցնելու անհրաժեշտության դեպքում, նախորդ
ապահովագրական վկայագրի (ծանուցագրի) փոխա-
րեն դուրս է գրվում նորը և հանձնվում կոլխոզին:

§ 71. Հաշվառումից (կոլխոզ քարտի կազմելուց)
հետո կոլխոզում մուտք յեղած գույքի, այդ թվում
նաև նոր մտած կոլտնտեսականների հանրայնացրած
գույքի համար, լրացուցիչ ապահովագրական վճար-
ներ չեն հաշվարկվում:

IV ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԳՈՒՅՔԻ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿՈՊԱՐԱ- ՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՎՃԱՐՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՐԿՈՒ- ՄԸ ՅԵՎ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՏԿԱՑՈՒՄԸ

§ 72. Կոլխոզիկների, բանվորների, ծառայողնե-
րի, մենատնտես գյուղացիների և այլ քաղաքացիների
տնտեսությունների ապահովագրական վճարները հաշ-

վարկում է ապահովագրական տեսուչը, ըստ ապահովագրվողների ցուցակով հաշվառված գույքի:

Ցուցակները կազմելուց հետո տնտեսություն մուտք յեղած գույքի համար լրացուցիչ ապահովագրական վճարներ չեն հաշվարկվում:

§ 73. Շենքերի ապահովագրության վճարները հաշվարկվում են հետևյալ կերպ՝ նրանց գնահատությունը (ապահովագրական պատասխանատվության գումարը) պետք է բազմապատկել տվյալ վայրի համար սահմանված ապահովագրական գումարի 100 ու տարիֆային դրույքով և արտադրյալը բաժանել 100-ի: Որինակ՝ կոլխոզնիկի տնտեսության շենքերի գնահատությունն է 1300 ուրբլի: Ապահովագրական պատասխանատվության 100 ու որինակ, 90 կոպեկ տարիֆային դրույքի դեպքում ապվճարը կկազմի՝

$$\frac{1300 \times 90}{100} = 11 \text{ ու } 70 \text{ կոպեկ}$$

§ 74. Անասունների ապահովագրական վճարումները հաշվարկվում է հաշվառման յենթարկված անասունների յուրաքանչյուր տեսակի քանակը, նույն տեսակի մեկ գլուխ անասունի ապահովագրական վճարի վրա բազմապատկելու միջոցով:

Անասունների տվյալ տեսակի մեկ գլխի ապահովագրական վճարումը հաշվարկվում է ապահովագրական կայուն նորման, ապահովագրական գումարի 100 ու ապվճարի տարիֆային դրույքով բազմապատկելու և արտադրյալը բաժանելու միջոցով:

Որինակ՝ 1. Կոլխոզնիկների տնտեսությունների 1 տարեկանից բարձր խոշոր յեղջյուրավոր անասունի ապահովագրական նորման սահմանված է 250 ու., իսկ ապահովագրական գումարի 100 ուրբլու տարիֆային գույքն է, որինակ՝ 3 ու 00 կոպեկ, տվյալ անասունի ապահովագրական վճարը կկազմի՝

$$\frac{250 \times 3,00}{100} = 7 \text{ ուրբ. } 50 \text{ կոպեկ}$$

Որինակ 2. Մենատնտեսների տնտեսություններում 18 տարեկանից բարձր ձիերի համար ապահովագրական ապահովման նորման մեկ անասունի համար սահմանված է 125 ու. (2-ից մինչև 18 տարեկան ձիու նորմայի 50%), տարիֆային դրույքն է ապահովագրական գումարի 100 ուրբլուց 14 ու 50 կոպ. մեկ գլխի ապվճարը կկազմի՝

$$\frac{125 \times 14,50}{100} = 18 \text{ ուրբ. } 13 \text{ կոպեկ}$$

§ 75. Մենատնտես տնտեսությունների գյուղատնտեսական կուլտուրաների դաշտային ցանքերի ապահովագրական վճարները հաշվարկվում է յուրաքանչյուր տեսակի կուլտուրայի (կամ մի խումբ կուլտուրաների, վորոնց համար սահմանված է միատեսակ ապահովագրական ապահովման նորմաներ և ապահովագրական վճարների տարիֆային դրույքները) հեկտարների քանակը մեկ հեկտարի ապվճարով բազմապատկելու միջոցով:

Գյուղատնտեսական կուլտուրաների մեկ հեկտարի ապվճարը հաշվարկվում է տվյալ տեսակի կուլտուրայի համար սահմանված ապահովագրական ապահովման նորման տարիֆային դրույքով բազմապատկելու և ստացած արտադրյալը 100-ով բաժանելու միջոցով:

§ 76. Հաշվարկված և ապահովագրվողների ցուցակի համապատասխան սյունյակներում գրանցված վրձարները գումարվում (ապահովագրության բոլոր որոշեկանների նկատմամբ) և նրանց ընդհանուր գումարը գրանցվում է «ընդամենը հաշվարկված են ապահովագրական վճարներ» սյունյակում:

§ 77. Ձև № 102 ցուցակներում գրանցված և հաշվի առնված գույքի ապահովագրությամբ կիրառվում են կոլխոզնիկների տնտեսությունների համար սահմանված տարիֆային դրույքները, իսկ ձև № 103 ցուցակում գրանցվածների նկատմամբ մենատնտեսների համար սահմանված տարիֆային գույքները:

§ 78. Պարտադիր կոպարային ապահովագրության որենքի 33-րդ (ԽՍՀՄ ԺԿՆ-ի հրապարակած որենքի 29-րդ հոդ.) հոդվածի համապատասխան, առանձին

քաղաքացիների տնտեսություններին պարտադիր, կոպարային ապահովագրության վճարումներից մասնակի կամ լրիվ կերպով ազատելը կատարվում է աշխատավորների դեպուտատների շրջանային կամ քաղաքային խորհուրդների գործադիր կոմիտեների վորուժմամբ:

Նշված արտոնությունները պետք է հատկացնել մինչև ապահովագրական վկայագրերի (ծանուցագրերի) հանձնումը: Առանձին դեպքերում միայն կարող են այդ արտոնությունները հատկացվել ապահովագրական վկայագրերի (ծանուցագրերի) հանձնումից հետո:

Հատկացրած արտոնությունների գումարները գերանցվում են ձև № 102 ցուցակների 17-րդ սյունյակում և ձև № 103 ցուցակների 27-րդ սյունյակում:

§ 79. Ապահովագրվողների՝ ձև № 102 ցուցակների 18-րդ սյունյակում և ձև № 103 ցուցակների 28-րդ սյունյակում, գրանցվում են ԽՍՀՄ ԿԳԿ և ԺԿԽ-ի 1937 թ. 17/11 վորուժմամբ սահմանված ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի կողմից հաստատված պլանով մեկ հանրապետության, յերկրամասի և մարզերի կոլխոզից վերաբնակեցման կարգով մյուսը փոխադրվող կոլխոզիկների, մենատնտեսների և այլ աշխատավորների արտոնությունները:

Վերաբնակեցվողների վերաբնակեցման վայրերում պարտադիր կոպարային (ապահովագրության) ապվճարների մուծումից ազատումը կատարվում է սույն հրահանգի 63 §-ով նշված ժամկետների ընթացքում:

Վերաբնակեցված տնտեսությունների ապվճարների ապառքները նախկին բնակավայրերում գիծվում են: Զիջման և ապվճարների ապառքների դուրս գրման համար հիմք են ծառայում վերաբնակեցման տոմսերը:

Ծայրագույն Հյուսիսի վայրերում բնակվող քաղաքացիների համար սահմանված արտոնությունները նույնպես գրանցվում են վերեվում նշված սյունյակներում:

§ 80. Գյուղական վայրերի ապահովագրվողների ցուցակների «Նախորդ տարիների ապառքներ» սյունյակում, գրանցվում են տնտեսության վրա հաշվվող

նախորդ տարիների ապառքն առանց տույժի, վորպիսին գրանցվում է հատուկ ցուցակների հիման վրա, կազմված հարկային գործակալների կողմից և ստուգված վճարողների անձնական հաշիվների տվյալների հետ:

Քաղաքային վայրերում ապառքատերերի ցուցակը կազմում է ապահովագրական տեսչության հաշվապահը:

Նախորդ տարիների ապառքի տույժը ցույց է տրվում առանձին սյունյակով:

Սահմանված չափերով տույժերի գումարներն ապահովագրվողների ցուցակներում և ապահովագրական վկայագրերում (ծանուցագրերում) գրանցելիս, հաշվարկվում է առ ծանուցագրերը գրելու որը վճարման ժամկետը խախտելու ամբողջ ժամանակի համար:

§ 81. Մուծումների ժամկետները սահմանվում են միայն հաշվարկված ապահովագրական վճարների նրկատմամբ (ընթացիկ տարվա կոպար): Ապառքների և տույժերի գումարները մուծման ժամկետների չեն բաժանվում:

§ 82. Ապահովագրվողների ցուցակները, ապահովագրական ավագ տեսչի կողմից ստուգվելուց հետո, յուրաքանչյուր ապահովագրվողին դուրս է գրվում ապահովագրական վկայագիր (ծանուցագիր): Վկայագիրը ստորագրվում է ապահովագրական տեսչի կողմից:

§ 83. Գյուղական վայրերում ապահովագրական վկայագրերը (ծանուցագրերը) հանձնվում են ապահովագրվողներին ֆինրաժնի հարկային գործակալների միջոցով:

Ապահովագրվողները ստացման համար ստորագրում են՝ «Գյուղհարկի, կուլտուրքի և պարտադիր կոպարային ապահովագրության վճարման ծանուցագրերի հանձնման տեղեկագրում»:

Անբնակ շենքերի, ապահովագրական վկայագրերը դուրս են գրվում տիրոջ անունով և հանձնվում շենքերի հսկողությունն իրենց վրա վերցնողներին, կամ պատվիրված նախակով ուղարկվում են ապահովագրվողներին:

Քաղաքային վայրերում, ապահովագրական վկայագրերն ապահովագրվողներին և ուղարկվում պատվիրված, նամակով, կամ հանձնվում և անձամբ ապահովագրական տեսչի կամ թե հրավիրված անձնավորութուններին միջոցով, վերցնելով ստորագրութուն:

§ 84. Բոլոր դեպքերում, յերբ կհայտնաբերվեն հաշվառումից բաց թողած կամ թաքցրած ապահովագրական օրյեկտներ կամ ապահովագրական վկայագրերը հանձնելուց հետո արտոնութունների հատկացում—անտեսությանը դուրս և գրվում նոր ապահովագրական վկայագիր: Յեթե հիմնական վճարումների մուծման սահմանված ժամկետներն անցել և, լրացուցիչ ապահովագրական վճարումների հասանելիք դուրսարը պետք և մուծվի 15 օրվա ժամկետում:

§ 85. Ապահովագրվողների ցուցակները կազմելու և տվյալ տարվա սեպտեմբերի 15-ի միջև ընկած ժամանակաշրջանում կոլխոզ մտած անտեսութունների չհանրայնացված գույքի ապահովագրությամբ, կատարվում և հաջորդ տարվա համար հաշվարկված ապահովագրական վճարումների վերահաշվարկ: Ապվճարների վերահաշվարկը կատարվում և միայն այն գույքի ապահովագրության նկատմամբ, վորպիսին մնում և անտեսության անձնական ուղտագործման համար: Այդ դեպքում կիրառվում և կոլխոզիկների տրեստեսութունների համար սահմանված ապահովագրական վճարումների դուրսը: Այդպիսի անտեսութունների գույքի ապահովագրությամբ ապահովագրվողների համար, նախկինների փոխարեն դուրս և գրվում նոր ապահովագրական վկայագրեր (ծանուցագրեր): Վճարումների վերահաշվարկման մասին, ապահովագրվողների ցուցակներում (ձև № 103) և վճարողի անձնական հաշվում կատարվում և նշում:

§ 86. Կոլխոզներից դուրս յեկած և մենատրեստես անտեսութուն դառած անտեսութունների գույքի ապահովագրմամբ կատարվում և ապվճարների վերահաշվարկ:

1941 թ. պարտադիր կողարային ապահովագրությամբ գույքի ապահովագրական վճարումների վերահաշվարկ և կատարվում և այն դեպքում, յեթե տեսե-

սությունը կոլխոզից դուրս և դալիս ապահովագրվողների 1940 թ. ցուցակները կազմելու օրվա (1941 թ. ապահովագրության համար) և 1940 թ. նոյեմբերի 1-ի ժամանակաշրջանում: Այդպիսի անտեսութունների գույքը 1941 թ. համար ապահովագրվում և մենատեստես անտեսութունների համար սահմանված դուրսը:

Այդպիսի անտեսութունների գույքի ապահովագրության դեպքում, նախկին ապահովագրական վկայագրի (ծանուցագրի) փոխարեն, դուրս և գրվում և հանձնվում և նորը:

Լրացուցիչ ապվճարների դուրսարը, ապահովագրվողների կողմից պետք և մուծվեն սահմանված ժամկետներին, իսկ յեթե նոր ապահովագրական վկայագրի (ծանուցագրի) հանձնման պահին ժամկետներն արդեն անցել և—15 օրվա ընթացքում: Վճարումների վերահաշվարկման մասին ապահովագրվողների ցուցակներում (ձև № 102); նույնպես և վճարողի անձնական հաշվում կատարվում և նշում:

V ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՆՁՆՄԱՆ ՅԵՎ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

§ 87. Ապահովագրական վճարումները կոլխոզները մուծում են պետրանկի բաժանմունքը անդրամարկղային հաշվարկի կարգով:

Առանձին դեպքերում կոլխոզները վճարումները կարող են մուծել կանխիկ դրամով:

§ 88. Գյուղական վայրերում կոլխոզիկները, մենատեստեսները և այլ ապահովագրվողները (բացի կոլխոզներից) ապվճարները վճարում են Փինբաժինների հարկային գործակալներին:

Շրջանի սահմաններից դուրս բնակվող ապահովագրվողները, ապահովագրական վճարումները կարող են փոխադրել փոստով Պետրանկի բաժանմունքը, գույքի գտնվող վայրի տեսչության անունով:

Այն շրջաններում, վորտեղ կան շրջֆինբաժինների դրամարկղներ, ապահովագրական վճարումները կարող են մուծվել այդ դրամարկղները:

Գյուղական բնակչությունից՝ փոստով կամ շրջ-
ֆինբաժինների դրամարկղների միջոցով մուտք յեղած
ապվճարների մասին ապահովագրական տեսչությունը
հաղորդում է հարկային գործակալներին, վճարումնե-
րը մուտք լինելուց վոչ ուշ, քան հետևյալ որը:

§ 89. Քաղաքային վայրերի, բանվորական և ամառա-
նոցային ավանների ապահովագրվողները, ապվճարնե-
րը մուծում են կանխիկ դրամով, ներկայացնելով ձև
№ 136 ապահովագրական վկայագրերը՝

ա) Պետքանկի բաժանմունքները:

բ) Այն շրջաններում, վորտեղ կան շրջֆինբաժին-
ների դրամարկղներ— այդ դրամարկղները:

գ) Ապահովագրական տեսուչներին:

§ 90. Սահմանված ժամկետներին ապվճարները
չմուծելիս յուրաքանչյուր ժամկետանց որվա համար
բարդվում է տույժ, սկսած վճարման ժամկետը լրանա-
լուց հետո հետևյալ որվանից և մինչև ժամկետանց
գումարի մուծման որը ներառյալ:

Տույժի բարդումը կատարվում է ապառքի լրիվ
ուռլիքների վրա: Ընդվորում ժամկետանց 50 և ավելի
կոպեկները համարվում են վորպես լրիվ ուռլի, իսկ
50 կոպեկից պակասը չի հաշվվում (դեն է ձգվում):

Տույժի վրա տույժ չի բարդվում:

Ապառքը դատական կարգով գանձելիս տույժի բար-
դումը դադարեցվում է դատւորանի վորոշման որվա-
նից:

§ 91. Մուծվող գումարներից հաջորդականորեն
մարվում են՝

ա) Նախորդ տարիների ապառքը,

բ) Այդ ապառքի տույժը,

գ) Ընթացիկ տարվա ժամկետանց վճարումները,

դ) Այդ վճարումների տույժը,

յե) Ընթացիկ տարվա հերթական վճարումը:

§ 92. Ապահովագրական վճարումները հարկային
գործակալներն ընդունում են ՍՍՀՄ ֆինստոլկոմատի
կողմից սահմանված անդորրագրերով:

Այդ անդորրագրերը տրվում է հատուկ անդորրա-
գրքույկներից, վորպիսիք առանձնացված են պարտադիր

կոպարային ապահովագրության ապվճարների ըն-
դունման համար:

Ապահովագրական վճարումների հանձնումը կամ
փոխադրումը Պետքանկի շրջանային բաժանմունքի
Պետապի հաշվին, հարկային գործակալների կողմից,
կատարվում է ՍՍՀՄ ՖՓԿ-ի կողմից սահմանված
ժամկետներին, բայց վոչ պակաս քան շաբաթը յեր-
կու անգամ:

Ապահովագրվողների անձնական հաշիվները ձև
№ 1 գրքում բացվում են հարկային գործակալների
կողմից, ապահովագրվողների ցուցակների կամ ապա-
հովագրական ձև № 136 վկայագրերի հիման վրա և
յուրաքանչյուր գյուղխորհրդի համար տարվում է ա-
ռանձին:

Հարկային գործակալների մատակարարումը անձ
նական հաշիվների գրքերով, ուղեկցող տեղեկագրերի
բլանկներով, մուտքի որագրերով ու անդորրագր-
քույկներով կատարվում է շրջֆինբաժնի կողմից:

§ 93. Շրջֆինբաժինների դրամարկղները ապա-
հովագրվողներից (բացի կոլխոզներից) վճարումներն
ընդունում են հարկային գործակալների համար սահ-
մանված կարգով:

Շրջֆինբաժնի դրամարկղը, ապահովագրական
տեսչությանը հաշվետու յե լինում ամեն որ, հանձնե-
լով նրան ռեեստրի պատճեն, կցելով տրված անդոր-
րագրերի պատճենները:

§ 94. Ապահովագրական տեսչության ավագ հաշ-
վապահի վրա յե դրվում հարկային գործակալների և
Պետապի տեսուչների կողմից հավաքված գումարների
ժամանակին հանձնելու հսկողությունը:

§ 95. Ապահովագրական վճարումների յուրաքան-
չյուր ժամկետի լրանալուց վոչ ուշ, քան յերկու որում
կազմվում է ապահովագրական վճարների ապառքատե-
րերի ցուցակները՝

ա) Գյուղական վայրերում՝ ապահովագրվողների
տնտեսություններին— շրջֆինբաժինների հարկային
գործակալների կողմից,

բ) կոլխոզներին և քաղաքների ապահովագրվող-

ներինը—ապահովագրական տեսչության հաշվապահի կողմից:

§ 96. Լրացուցիչ գեղջված և նոր հաշվարկված գումարները բաշխվում են ըստ վճարման ժամկետների նույն տոկոսներով, ինչպիսի տոկոսներով բաշխված է յեղել սկզբնական հաշվարկած վճարումները:

Յեթե առաջին ժամկետի վճարումներն արդեն վճարված են, այն դեպքում առաջին ժամկետին ընկնող գելջման յենթակա գումարը պակասեցվում է յերկրորդ ժամկետի վճարման գումարից, իսկ նոր հաշվարկած գումարը հավասար մասերով բաժանվում է մուծման ժամկետի վրա: Այն դեպքում, յեթե հաշվարկումը կատարվել է վճարման վերջին ժամկետը լրանալուց հետո, նոր հաշվարկած գումարը պետք է մուծվի լրացուցիչ ապահովագրական վկայագիրը ապահովագրվողին հանձնելուց վոչ ուշ, քան 15 օրվա ընթացքում:

§ 97. Այդ դեպքերում, յերբ լրացուցիչ արտոնություններ կամ գեղջեր հատկացնելու հաշիվները ճշտելու և այլի հետևանքով գոյանում է գերավճարումներ, ավել մուծված գումարները վերադարձվում են ապահովագրվողներին վոչ ուշ, քան գերավճարումները հայտնաբերելուց 5 օրվա ընթացքում:

Գերավճարումները վերադարձնելու մասին տեսչությունն ապահովագրվողներին ուղարկում է ծանուցում:

Գերավճարումները գյուղական վայրերում ապահովագրվողներին վերադարձնելու դեպքերում, այդ ծանուցման պատճեն ուղարկվում է հարկային գործակալին:

§ 98. Պարտագիր կոպարային ապահովագրության հաշվապահական հաշվառումը տարվում է Պետապի տեսչությունների կողմից, ԽՍՀՄ Պետապի Գլխավոր վարչության ցուցումների հիման վրա:

VI. ՊԵՏԱՊԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՍԿԻՁԲԸ ՅԵՎ ԴԱԴԱՐՈՒՄԸ

§ 99. Պարտագիր կոպարային ապահովագրության յենթակա գույքի հաշվառումը կատարվում է տարե-

կան մեկ անգամ: Հաշվառումն անցկացնելուց հետո տնտեսություն մտած գույքը համարվում է ապահովագրված տնտեսության մեջ նոր մտած օրվանից:

§ 100. Կոլխոզների շենքերի ապահովագրությամբ Պետապի պատասխանատվությունը սկսվում է շինարարությունն սկսելու պահից, իսկ քաղաքացիների տնտեսություններում— այն պահից, յերբ շենքը դրոջվում է իր մշտական տեղը և ունենում է պատեր ու կտուր:

§ 101. Անասունների ապահովագրությամբ Պետապի պատասխանատվությունն սկսվում է նրանց ապահովագրական հասակի հասնելու պահից և ընդհատվում է տնտեսությունից դուրս գալու պահից:

Կոլտնտեսություններում տոհմային անասունների ապահովագրությամբ, Պետապի պատասխանատվությունը, նրանց ապահովագրական գնահատման լրիվ արժեքով, սկսվում է հետևյալ հասակներին հասնելուց. տոհմային ձիերը, ուղտերը, ավանակները— 2 տարեկան, տոհմային խոշոր յեղջյուրավոր անասունները, խոզերը, վոչխարները— 1 տարեկան: Կոլխոզում նոր մուտք յեղած տոհմային անասունները, վորոնք հասեք են նշված տարիքին, նույնպես համարվում են լրիվ արժեքով ապահովագրված:

§ 102. Պետապի պատասխանատվությունը գյուղատնտեսական կուլտուրաների ապահովագրությամբ սկսվում է՝

ա) Ցանովի կուլտուրաների նկատմամբ— ծիլերը յերեվալուց: Ուշ աշնանը ցանված գարնանացան կուլտուրաների նկատմամբ, Պետապի պատասխանատվությունն սկսվում է գարնանը ծիլերը յերեվալու պահից:

բ) Տնկովի կուլտուրաների (պամիդոր, կաղամբ և այլն) և կարտոֆելի նկատմամբ— տնկելու պահից:

գ) Պտղատու այգիների և հատապտուղների նրկատմամբ— կոկոնները յերանգավորվելու (օկրաշիվանիյե) պահից, իսկ խաղողի այգիների նկատմամբ— հուլանը (ավելիկը) դուրս գալու պահից:

դ) Ընդլայնած պատասխանատվությամբ ապահովագրվող կուլտուրաների (պարտագիր կոպարային ա-

պահովագրության որենքի հոդ. 5), ինչպես նաև բոլոր բաղմամյա կուլտուրաների նկատմամբ, բացի պլանտու և հատապտուղի տնկարաններից, Պետապի պատասխանատվությունն սկսվում է՝ ցանովի կուլտուրաների նկատմամբ — գարնանը ծիլերը յերևալու պահից, տնկովի կուլտուրաների և թփուտների (որինակ՝ կաղանխիկյան վարդ, Լեվանդա) ու գայլուկի նկատմամբ՝ տնկելու պահից:

Պետապի պատասխանատվությունը չարունակվում է անընդհատ մինչև ոգտագործման վերջի տարվա բերքահավաքը:

յե) Յենթացանքսային, նույն թվում և ընդլայնած պատասխանատվությամբ ապահովագրվող կուլտուրաների նկատմամբ — յենթացանվող կուլտուրայի ձմեռելու պահից:

§ 103. Բույսերի վողողում, արմատների մերկացում, ցանքսերի ծածկում առաջացնող տարափից և փոթորիկներից վնասներ առաջանալիս, նույնը և հեղեղումներից վնասներ առաջանալու դեպքում, բոլոր ցանովի կուլտուրաների նկատմամբ Պետապը պատասխանատվություն է կրում — ցանելու պահից:

§ 104. Գյուղատնտեսական կուլտուրաների ապահովագրությամբ Պետապը պատասխանատվություն է կրում բերքի քանակական կորուստի համար:

Կարկտահարությունից ծխախոտի, մախորկայի, պողատու ալգիների, հատապտղանոցների և խաղողի ալգիների բերքի ապահովագրությամբ Պետապը, բացի այդ, հատուցում է կարկտահարության հետևանքով արտադրանքի վորակն ընկնելու վնասները (որինակ՝ խնձորի, խաղողի, ծխախոտի և այլն):

§ 105. Գյուղատնտեսական կուլտուրաների ապահովագրությունը դադարեցվում է բերքը հավաքելու պահից:

Յեթե բերքը տուժել է տվյալ վայրի համար սովորական ժամանակին տեղի ունեցող աշնանային ցրտահարումից, Պետապն այդ վնասի համար պատասխանատվություն չի կրում:

VII. ԻՆՉՊԻՍԻ ԳՈՒՅՔ ՅԵՆԹԱԿԱ ՁԵ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿՈՊԱՐԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ

§ 106. Կոլխոզներում և քաղաքացիների տնտեսություններում պարտադիր կոպարային ապահովագրության յենթակա չեն՝

ա) Պարտադիր կոպարային. ապահովագրության որենքի հոդ. 1-ի «Գ» և հոդված 2-ի «Բ» կետերով նախատեսված ապահովագրական հասակի չհասած անասունները:

բ) Բնական մարգագետինների խոտերը:

գ) Յենթացանքսային բույսերը (յերենուկ, առվույտ և այլն) ցանքսի առաջին տարում մինչ ձմեռելու պահ:

դ) Բույսեր, վորոնք ցանվում են կանաչ պարարտացման և արածացման նպատակով ոգտագործելու համար:

յե) Դեկորատիվ (ծաղիկներ, խոտեր, թփուտներ, ծառեր) և անտառային տնկիներ:

զ) Պտղատու և հատապտուղ տնկիներ (բուն ցողուն, վազեր, թփուտներ, ճյուղեր): Պտղատու և հատապտուղների տնկիների ապահովագրությամբ Պետապը կրում է պատասխանատվություն միայն բերքի վնասվելու և կորուստի համար:

Պտղատու և հատապտուղ տնկիների ապահովագրությամբ Պետապը կրում է պատասխանատվություն նաև բույսերի — իրենց կորստի դեպքում:

է) Անտառային և դեկորատիվ տնկարանների տնկիները:

ը) Խարխուլ, իր նպատակին ոգտագործելու համար անպետք, առանց հսկողության թողած ձկնորսական նավերը:

Բացի այդ քաղաքացիների տնտեսություններում պարտադիր կոպարային ապահովագրության յենթակա չեն՝

ա) Խարխուլ, քանդված, այդ իսկ պատճառով վորել տնտեսական նպատակների համար անոգտագործելի չենքերը:

բ) Բնակելի չենքերը, վորոնք պատեր չունեն հողի մակերեսին գետնափոր տներ — (զեմլյանիաներ):

դ) Գյուղատնտեսական ցանքերը, այգիների, հատապտուղանոցների և խաղողի այգիների բերքը (բացի մենատնտես տնտեսությունների դաշտային ցանքերից):

դ) Յեղջերուները:

§ 107. Ապահովագրության յենթակա չեն հատուկ կոլխոզներում կենտրոնացված սապով (մալլեյնովիչե) հիվանդ ձիերը, ինչպես նաև վարակիչ սակավարյունությամբ (ինֆեկցիոն անեմիայով) հիվանդ ձիերը:

§ 108. Ապահովագրության յենթակա չեն, ամբար տակները, մեկիորատիվ կառուցումները, թումբերը, մայթերը, ջրհորները, սալահատակները և կավե ցանկապատերը:

VIII. ՎՈՐ ԴԵՊՔԵՐՈՒՄ ՊԵՏԱՊԸ ԶԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

§ 109. Պետապի մարմինները չեն հատուցում վնասները բոլոր այն դեպքերում, երբ ապահովագրված գույքի կորուստը կամ վնասվածքը առաջացել է կոլխոզի վարչության հանցանքով, իսկ քաղաքացիների տնտեսություններում — ապահովագրվողի կամ նրա ընտանիքի չափահաս անդամի հանցանքով:

Պետապի մարմինները իրավունք ունեն մերժելու ապահովագրական հատուցման վճարումը, յեթե ապահովագրվողը հնարավորություն ունենալով հանդերձ, սահմանված ժամկետին չի հայտնել ապահովագրական գույքի կորուստի կամ վնասվելու մասին:

§ 110. Պետապը չի հատուցում գյուղատնտեսական կուլտուրաների վնասվելու կամ տուժելու հետևանքով առաջացած վնասների համար, յեթե տնտեսությունը մինչ ապահովագրական տեսչի կողմից վնասների մասին ակտ կազմելը, կվարի տուժած տարածությունները, կկատարի բերքահավաքը կամ թույլ կտա անասունների արածացում:

Յեթե ապահովագրական տեսուչն ակտը սահմանված ժամկետին չի կազմում (§ 119), այն դեպքում տնտեսությունը կարող է կատարել վերացանքս կամ վնասված կուլտուրայի բերքահավաքը, և այդդեպքում չի զբկվում ապահովագրական հատուցումից:

Պետապը նույնպես չի հատուցում վնասները, յեթե տարերային աղետը տեղի չի ունեցել տարվա այն ժամանակին, երբ տվյալ վայրի և տվյալ տարվա պայմաններում ապահովագրված կուլտուրայի բերքը պետք է արդեն հավաքված լիներ:

§ 111. Պետապը չի հատուցում վնասները, յեթե տուժած գյուղատնտեսական կուլտուրան չի վերացան վել, չնայած վերացանի անհրաժեշտությանը և ըստ տարվա ժամանակի՝ հնարավորությանը:

§ 112. Ջրովի շրջաններում, ջուրը պլանով չնախատեսված ցանքերի տարածությունները ջրելու համար ոգտագործելու հետևանքով, նույնպես և ջրի վոչ ճիշտ ոգտագործման ուրիշ դեպքերից առաջացած գյուղատնտեսական կուլտուրաների վնասները (յերաշտ) Պետապը չի հատուցում:

§ 113. Յեթե տնտեսությունը միջոցներ ձեռք չի առնում վնասված գույքը կարգի բերելու, Պետապը պատասխանատվություն չի կրում վնասի չափը մեծանալու համար:

Որինակ՝ վնասի չափը մեծանալու համար Պետապը պատասխանատվություն չի կրում, յեթե տնտեսությունը վոչ մի միջոց ձեռք չի առնում վնասված տարածության վրա բույսերի հետագա մըշակման ու խնամքի համար (բուկլից, քաղհան և այլն):

§ 114. Պետապի որդանները չեն հատուցում փչացած կամ վնասված գույքի վնասները, յեթե նա (գույքը) որյեկտների հաշվառում անցկացնելիս ապահովագրվողների կողմից թագցրված է ցուցակագրումից:

§ 115. Ապահովագրվողին վնաս չի հատուցվում ցանքսի և տնկիների միայն այն տարածության համար, վորոնց նկատմամբ թույլ է տրված վորևե խախտում՝ 110, 111, 113 և 114 §§-ում նշվածների թվից:

§ 116. Պետապը չի հատուցում քաղաքացիների անբնակ շենքերի վնասները, յեթե առ ապահովագրվողների ցուցակները կազմելու որը շենքի տիրոջ հասցեից հայտնի չի յեղել և ապահովագրական վկայագիր հանձնված չի յեղել, նույնպես և այն դեպքերում, երբ անբնակ շենքերի տերը մինչ հրդեհը չի հայտնել:

ապահովագրական տեսչության, իր կողմից չենքի հսկողությունը (պահպանությունը) տվյալ բնակավայրի ապրողներից մեկին հանձնարարելու մասին:

§ 117. Պետապի որդանները իրավունք ունեն վրնասի հատուցումը մերժելու, յեթե ապահովագրվողը, հնարավորություն ունենալով հանդերձ, սահմանված ժամկետին (որենքի 33 հոդ.) չի հայտնել ապահովագրված գույքը փչանալու կամ վնասվելու մասին:

§ 118. Ապահովագրական տեսուչներն ապահովագրական հասարակական ակտիվի հետ միատեղ պարտավոր են ստուգել ապահովագրված գույքի դրուժյունը և ձգտել նրա պահպանության բարելավմանը:

Յեթե տնտեսությունը կարճ ժամկետում չի վերացնում ստուգման ժամանակ նկատված թերությունները, ապահովագրական տեսուչները պետք է այդ մասին հայտնեն գյուղխորհուրդների կամ աշխատավորների դեպուտատների շրջանային (քաղաքային) խորհուրդների գործադիր կոմիտեների համապատասխան միջոցներ ձեռք առնելու համար:

IX. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՎԱԾ ԳՈՒՅՔԻ ՓԶԱՆԱԼՈՒ ԿԱՄ ՎՆԱՍՎԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ ԱԿՏԵՐԻ ԿԱԶՄԵԼՆ ՈՒ ՀԱՍՏԱՏԵԼԸ

§ 119. Վնասների մասին ակտերը կազմվում են տարերային աղետի մասին ապահովագրվողից հայտարարությունն ստանալու օրվանից հետևյալ ժամկետներում՝

ա) Կրակից և այլ տարերային աղետներից ապահովագրության, նույնպես և ձկնորսական նավերի ապահովագրությամբ— վոչ ուշ, քան 5 օրվա ընթացքում:

բ) Անասունների ապահովագրությամբ— վոչ ուշ, քան 24 ժամվա (մեկ սուտկա) ընթացքում:

գ) Գյուղատնտեսական կուլտուրաների ապահովագրությամբ— վոչ ուշ, քան 5 օրվա ժամկետում, յեթե վնասված կուլտուրան վերացանելու կամ շտապ կերպով հավաքելու անհրաժեշտության մասին հայտարարություն է յեղել, իսկ մնացած դեպքերում—

ապահովագրական որդանների նշանակած ժամկետներին, բայց անպայման մինչ բերքը հավաքելը:

Վնասների վերաբերյալ ակտերը կազմելու համար նշված ժամկետները կրկնապատկվում է Կազախական, Կիրգիզական, Ուզբեկական, Թուրքմենական, Տաճիկական, Կարելո-Ֆիննական ԽՍՀ-ում, Մուրմանսկի, Արխանգելսկի, Ոմսկի, Նովոսիբիրսկի, Իրկուտսկի և Չիտինսկի մարզերում, Կրասնոյարսկի, Պրիմորսկի, Խաբարովսկի և Ալտայսկի յերկրամասերում, Կոմի ԱԽ ՍՀ Բուրյատ-Մոնղոլական և Յակուտական ԱԽՍՀ-ում:

§ 120. ԽՍՀՄ Պետապի կողմից սահմանված լիմիտների սահմաններում, վնասների վերաբերյալ ակտերը քննվում են ապահովական ավագ տեսուչների կողմից և հաստատվում են շրջանային (քաղաքային) Փինանսական բաժինների վարչիների կողմից: Վնասի հաստատման կամ ապահովագրական հատուցման մերժման մասին չրջ. (քաղ.) Փինբաժնի վարչի կողմից ակտի վրա մա կադրություն է արվում: Ապահովագրական հատուցումը մերժելու դեպքերում, ցույց է տրվում մերժման պատճառների հիմնավորումը:

Ակտերի հաստատումը կատարվում է Պետապի տեսչություն նրանց մուտք լինելու օրվանից վոչ ուշ, քան 5-օրվա ժամկետում:

Յեթե ապահովագրական ավագ տեսուչը համաձայն չէ շրջանային (քաղ.) Փինանսական բաժնի վարչի վորոշման հետ, ապա նա պարտավոր է այդ մասին հայտնելու Պետապի մարզային (յերկրային) վարչության, իսկ մարզային (յերկ.) բաժանում հունեցող հանրապետություններում— Պետապի հանրապետական վարչության: Նման դեպքերում վնասների վճարումը պետք է դադարեցվի, մինչև հարցը Պետապի վարչության կողմից լուծվելը:

Գերլիմիտային վնասների մասին ակտերը հաստատվում են վերադաս որդանի կողմից վոչ ուշ, հաստատման համար ակտը Պետապի համապատասխան վարչություն մուտք լինելու օրվանից 10 օրվա ժամկետում:

§ 121. Վնասների վճարումը պետք է կատարվի

վոչ ուշ, քան 3 որում ահաբեկ շրջ. (քաղ.) Ֆինբաթնի վարչի կողմից հաստատելու որվանից:

Վնասի հատուցումը մերժելու դեպքում, ապահովագրական ավագ տեսուչը պարտավոր է 3 որյա ժամկետում՝ ապահովագրվողին դրավոր ծանուցելու այդ մասին և մանրամասնորեն ցույց տալու մերժման պատճառները:

Ք. Բ Ո Ղ Ո Ք Ն Ե Ր

§ 122. Պարտադիր կոպարային ապահովագրության որյեկտները սխալ հաշվի առնելու և վճարումները սխալ հաշվարկելու համար բողոքները տրվում են շրջանային (քաղաքային) Ֆինանսական բաժնի վարիչին:

Շրջ. (քաղ.) Ֆինբաթնի վարիչը պարտավոր է քննելու ստացված յուրաքանչյուր բողոքը, նրա վերաբերմամբ կայացնելու յուր վորոշումը վոչ ուշ, քան 10 որում բողոքը ստացվելու որվանից, իսկ Կարմիր բանակայինների բողոքների նկատմամբ՝ վոչ ուշ, քան 5 որում և իր վորոշման մասին 24 ժամյա ժամկետում դրավոր կերպով հայտնելու բողոքատույին:

§ 123. Շրջանային (քաղաքային) Ֆինանսական բաժինների վարիչների սխալ գործողությունների վերաբերյալ բողոքները տրվում են Պետապի մարզային (յերկրային) կամ հանրապետական վարչություններին ըստ պատկանելույն:

§ 124. Ապահովագրական վճարումները սխալ հաշվարկելու մասին բողոքները տրվում են դրավոր կերպով, վոչ ուշ, քան ապահովագրական վկայագիրն ստանալու որվանից մեկ ամսվա ժամկետում, իսկ ապահովագրական հատուցման չափը սխալ հաշվարկելու մասին կամ ապահովագրական հատուցումը մերժելու մասին՝ վոչ ուշ, քան մերժման վերաբերյալ ծանուցում ստանալու որվանից կամ ապահովագրական հատուցումն ստանալու որվանից մեկ ամսվա ժամկետում:

§ 125. Պետապի մարզային, յերկրային և հանրապետական վարչությունները պարտավոր են քննելու ի-

րենց մոտ մուտք յեղած յուրաքանչյուր բողոքը և կայացնելու նրանց վերաբերմամբ վորոշում վոչ ուշ, քան մեկ ամսվա ժամկետում բողոքը ստացվելու որվանից, իսկ Կարմիր բանակայինների բողոքների վերաբերմամբ վոչ ուշ, քան 15 որում և իրենց վորոշման մասին դրավոր կերպով հայտնելու բողոքատույին Պետապի համապատասխան շրջանային (քաղաքային) ապահովագրական տեսուչյան:

§ 126. Միութենական հանրապետությունների Պետապի վարչությունների վորոշման դեմ բողոքները տրվում են ԽՍՀ Միության Պետապի Գլխավոր վարչությանը:

Սույն հրահանգի հրապարակմամբ վերացվում է ԽՍՀՄ ՖԺԿ-ի 1938 թ. պարտադիր կոպարային ապահովագրության որյեկտների հաշվառում և վճարումների հաշվարկում կատարելու կարգի մասին ցուցմուտը (21-ն մայիսի 1938 թ. № 276/139) և ԽՍՀՄ ՖԺԿ-ի «Պարտադիր կոպարային ապահովագրության որյեկտների հաշվառում և վճարումների հաշվարկում կատարելու» մասին 26-ին հուլիսի 1939 թ. № 446/94 հրամանը:

ԽՍՀՄ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ԿՈՄԻՍՍԻՍԻ ՏԵՂԱԿԱԼ՝ ՄԱԼԵՏԻՆ

ԽՍՀՄ ՊԵՏԱՊԻ ԳԼԽԱՎՈՐ
ՎԱՋՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԻ ՏԵՂԱԿԱԼ՝ ԼՈՒԿԱՆԻՆ

Բարդանի՝ Լ. Շահազիզյան
Պատ. խմբակի՝ Մ. Գառնաբյան
Տեխ-խմբակի՝ Ա. Ոհանջանյան
Սրբազրի՝ Գ. Զրադացյանյան

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0211374

44.281

31674